UNIVERSAL
LIBRARY
OU_206080
UNIVERSAL
LIBRARY

Osmania University Library

Call No T484 4954 Accession No PG 11727

Author . N21J [illegible]

Title [illegible] 1949

This book should be returned on or before the date last marked below

శ్రీరామ

శ్రీజానకీశపథము

హరికథ

బ్రహ్మశ్రీ

ఆదిభట్ల నారాయణదాస

విరచితము

—

ప్రథమ ముద్రణ 1000

ప్రకాశకులు

పరుచూరి సుబ్బారావు —

K S V సత్యనారాయణరావు

ప్రొప్రయిటర్సు

సరస్వతీ బుక్ డిపో, విజయవాడ

1949

కాపీరైటు రిజర్వుడు

[వెల రు 1-0-0

శ్రీ బాలాజీదాసుగారి హరికథలు

ఆంధ్రదేశమునం దంతటను — సుప్రసిద్ధముగా హరికథలను రచించుటయందును — జనరంజకముగ హరికథలు చెప్పుటయందును సత్కీర్తి గాంచిన శ్రీ బాలాజీదాసుగారి హరికథ ... చకని ... రసబంధురములు ... హాస్యకథలు ... యున్నవి. ... ముద్రింపబడిన వని ... ముద్రించి ... మూల్యము ... వెలయు ... మునకు

1 గయోపాఖ్యానము 0_6

2 కుచేలవిజయము 0_6

3 రుక్మాంగద (ఏకాదశీ మాహాత్మ్యము) 0_

4 జయవిజయ లేక ప్రహ్లాద 0_8

5 శ్రీనివాస విజయము లేక హరిశ్చంద్ర 0_8

6 సీతాకల్యాణము 0_8

7 శశిరేఖాపరిణయము 0 8

8 మయూరధ్వజ విజయము 0_8

9 సూరదాసు చరిత్ర 6_0

... పద్యము 1 వ భా॥ 0_6

13 ... కృతులు 2 వ భా॥ 0_6

14 ... వ్యాఖ్యానం 0_6

15 ... సారసంగ్రహం 0_6

16 సంపూర్ణ రామాయణం 1_0

17 భద్రాచల రామదాసు చరిత్ర — చెన్నా రామలింగయ్య రచితం 0_6

వెలయువారు:— సరస్వతీ బుక్ డిపో, విజయవాడ.

OUP [illegible]

శ్రీరస్తు

శ్రీ జానకీ శోభనము

నాటకము

[illegible] ప్త్రులును, [illegible] [illegible]

[illegible] విద్వాన్ [illegible]

[illegible] శ్రీ [illegible] నారాయణ [illegible]

రచియింపబడినది

ప్రకాశకులు

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ప్రతులు 1000

[illegible] శ్రీ సరస్వతీ ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపబడినది

1949

[illegible] [illegible] 1-0-0

ప్రకటన

1929 సంవత్సరం ఆగస్టు 23 తేదిన

బ్రహ్మశ్రీ మదజ్జాడ ఆదిభట్ల నారాయణదాసుగారిచే

రచియింపబడిన

హరికథలు

1 జానకీశపథము 2 రుక్మిణీకల్యాణము 3 మార్కండేయచరిత్ర 4 హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానము. 5 అంబరీషచరిత్ర 6 ధ్రువచరిత్రము. 7 ప్రహ్లాదచరిత్ర 8 గజేంద్రమోక్షము. ఈ ఎనిమిది పుస్తకములు గ్రంథకర్తగారివద్ద పై తారీఖున మేము కాపీరైటుపొందినది, కాపీరైటు యాక్టుప్రకారం డిస్ట్రిక్టు రిజిస్ట్రారువారియొద్ద మేము రిజిస్టరు చేయించుకున్నాము. ఈ పుస్తకములు ఇండియా కాపీరైటుచేతను పరకీయ హక్కున కాపీరైటుచేతను సురక్షితములై యున్నవి. మా ఉత్తరువులేనిదే యెవరైనను ఇందులో ఒక భాగముగాని సంపూర్ణభాగముగాని ఇందులోని భావములుగాని కీర్తనలుగాని యీ పుస్తకములు భాషాంతరీకరించి క్రయమునకు యిచ్చుటకుగాని యెవరికిన్ని హక్కు లేదు. యీ పుస్తకములను యేమాత్రము కాపీ చేసినయెడలను కాపీరైటునుల్లంఘించినట్లగును. అట్టివారు మేము జరుపబోవు సివిల్ క్రిమినల్ చర్యలకు పాత్రులగుదురు.

ఇట్లు,

కాపీరైటు హక్కుదారులు,

కుసుమూరి సుబ్బారావు, సన్

ప్రొప్రయిటరు

సరస్వతీ బుక్కుడిపో, విజయవాడ.

కృష్ణాజిల్లా.

విజయవాడ,
ది 1-2-39.

—:o:—

శ్రీ జానకీశపథము

హరికథ

క॥ శ్రీ సీతారామునకు । ప్రాప్తి మనోజ్ఞ [illegible] మంగళికబ్రి
నభాసుర యోగా । ధ్యానస్థలంబగా జనేయ పండిత గేయా ।

హుసేని రాగము – చాపు తాళము

ప॥ రణధీరా కపివీరా – రారమ్మనుచు బ్రోవరా వాయుకుమారా ॥ర॥

అ॥ గణనాతీత సుగుణ వారా । కామిత ఫలదాతా నా యవధారా ॥ర॥

చరణము॥ గణించి సీత గ్రుక్కి – గానము మునిజనహా
ఘనశౌర్యకీర్తి విహార – పావనాంగ ॥ర॥

చరణము॥ కాంచన్యాస్యపురారి – ఘన ఘన ఘోరా
శ్రీ రామరాజసేనా – సిద్ధవైశ్వర్య మహానుభావ॥

మి॥ చారుగానార్తికర కృతవిభావను – మండ శతు సకల భుజాదండ
నారాయణదాస హృదయశోభా – నవవ్యాకరణ ప్రవిణ ॥ర॥

కలగడ – రూపక తాళము

ప॥ నీ ధ ప ధా పా రీ – గ ప గ ని రీ సా ॥శ్రీ॥
శ్రీ గణనాథా – ఘోరబంధ యారా నా ॥శ్రీ॥

అ॥ నీ ప రీ స ని స నీ ధ – ప మ గా మ రి సా ॥శ్రీ॥
నాగవృషవాహ ప్రియసుత – నగజాతా నందనా ॥శ్రీ॥

చిత్రము॥ గా ప ధ నీ సా రీ నీ - సా ని ధ పా నీ ధా పా
బాగుగ నీపాదంబుల్ - బ్రోతి విఘ్నహరుండా
సా పా సా ని ధ పా ని ధ - పా గా రీ గ రి పా గ రి ॥సీ॥
యోగీంద్రస్తుత సద్గుణ - యోగంగాధరబాలక ॥శ్రీ॥

మంజుల — ఖండగతి.

ప॥ సా ని ధ ప మా మ గ రి సా - స రి గ మ ప ధ ని ॥గా॥
అంబ కరుణించు త్వరగా నను నో శారద ॥దా॥

అ॥ పా మ గ మ పా ధ ని స ని - రి ని స రి స ని।
సా ని ధ ప మా గ రి గ సా ॥సరిగరి॥
కంబునిభసుందరగళా యధరవిజిత-బింబఘనపావనిగళా ॥ననునో॥
పా స ని ధ ప మ గ మ ని ధా । ని స ని గ రి స ని।
సా ప ధ ప మ గ రి గ ధ మా ॥సరిగరి॥
పంకరుహానయన వినుమా మనవి కృతి నక-
లంకముగ దయను గొనుమా ననునో॥

సీ॥ ఏజీవమునకైన హింససేయక యుంటయే ధర్మమును దయా
హృదయులార
యెట్టికష్టములైన నిసుమంతయున్నతి దప్పని సత్యవ్రతస్థులార
సకలభోగంబుల సర్వేశ్వరార్పణగా జేయు పరమభాగవతులార
యాత్మకంటె న్మరి యర్థంబు లేదని తలపోయు నిశ్చలాద్వైతులార
ధర్మమును విడువని తలిదండ్రులార
సమ్మతముగ నడుచు నన్నదమ్ములార
యల్లరులు సేయబోవని పిల్లలార
వినుడు సత్కథ మీరెల్ల వీనులార.

శుద్ధసావేరి — చతురస్రగతి

ప॥ మానసమా నీవు-మరువకే శ్రీహరి। ధ్యానముకలనైన-ధరలోన ॥మా॥

అ॥ కానిపనుల ముందు-గా దండ్రుని జేసి పైపైని దుఃఖించిన -
-ఫలమేమొ చెప్ప ॥మా॥

మి॥ పూనితొల్లింటనేజేయు పాప-పుణ్యముల కనుభవము జూచుకొనవ
మానుమింక నైననీదుదుర్బుద్ధి మానుట్యాలబోధవినితిన్నబతుకుమా॥ పూ॥

1 అమృతమువల్లకు - ఘనులకు [illegible] యమునందు [illegible] మొక్క-ని [illegible]ంచు
వెనుకగ [illegible] మాన-మున [illegible] శమనులకు [illegible] భ [illegible]కు
పటికెమాలిన వ్యసనముల జెందకు - [illegible] కు
తెనివిగొనుమన యుంబు నారాయణ-నామ [illegible] సిద్ధింపించుమా
॥పూ॥

2 [illegible] కు
[illegible] ముమిథ్య [illegible] భంగము [illegible]
దేవా [illegible] సేవ [illegible] బు [illegible] కు
[illegible] నై స్వీయకులాచారము [illegible] ను గొనకు

[illegible]
మానొనర్చకు మే [illegible]
[illegible] ల [illegible] మా [illegible] యము
సర్వము [illegible] మాయమని [illegible] ంచు
నా [illegible] — [illegible]

ప॥ స రి గా మ పా ని [illegible] ధ-[illegible] గా [illegible] రి గా [illegible]
హరిభ [illegible] బ్రతుకు [illegible] కే - స రి గా మా [illegible] మా

అ॥ మ పా ని స నీ ధా ప మ గా రి స రీ గా - మ సి ధా ప నీ సా
ని ధా పా మ గా రి ॥స॥

ధరనిన్న [illegible] గంబులలో బా [illegible] నేలా - [illegible]
[illegible] ॥హ॥

మి॥ ప ని ధ ప మ గ రి స రి గ మ ప నీ నా - సి గ రి స ని ధ [illegible] మ
గ రి స రి గ మ గా

[illegible] ములను బలుకగనేలా - [illegible]
మ పా మ సీ ప నా ని కీ సి [illegible]
[illegible] మేలు [illegible]

సీ॥ సర్వేశ్వరుఁడు వినోదమునకై యీసృష్టి సలిపి జీవులకు వృత్తుల విధించి
తనమాయలోనుంచి తా సాక్షిమాత్రుఁడై చూచుచుండఁగ నాటకసూత్రధారి
యని యెఱుఁగక జనులభిమానమున నిహకర్మములకు దాము
కర్తలమని

మోహశోకంబులం బొరలుచు సంసారవారిధిం దరిచేర లేరు

గానపరిశీలభాజ్ఞుల గనవలోక
దయయు సఖ్యంబు సుమతియు దప్పిచనక
శాశ్వతానంద పదవికి సాగదలచి
సందియమునుమాని పొందుమా శాంతిబొందు॥

హరి కాంభోజి – చతురస్రగతి

ప॥ హరిహరిహరిహరిహరి యనుమనసా – మన్యచింతనీకేంటికె మనసా॥హ॥

అ॥ దురితమికనైన మానవె మనసా – దూరాలోచన సేయవె మనసా॥హ॥

చ॥ పరిభావము సంపినుపించిమురి – వారిభవకేళలను బరితాపములిడి
మురిపెంబు ... కించుచునిన్ను – మన్నించు దేవుడు మురారిగాన॥హ॥

1 తెలిసి తెలియమిచే సిపిట్లు – దిగులుజెందదవే వెఱ్ఱిమనసా
పలుమరికనైన చెల్వి దెచ్చుకొని – పశ్చాత్తాపముబడవే మనసా
చలనంబెవ్వఱైన విడువవుగదా – కలనైన స్వాలితి మానవుగదా
సలలితయౌవనభోగభాగ్యములు – కలకాలమునతిములని యెంచకే॥హ॥

సీ. తెలియనిసుఖదుఃఖములుబొందికొన్నాళ్లు పాత్రిళ్ళలోబడిపొరలినావు
తలిదండ్రులకుదప్ప నెలిలోక మెఱుగక తప్పటడుంగుల దారినావు
కొన్నాళ్లు పిమ్మట గోతిచేష్టలుగల్గి గురుసదనంబున మసలినావు
అటుపయిగొన్నాళ్లు లడియూసనలపున గనుమోసకత్తెలం బడినావు

ఇన్నాళ్లు గడిచియు నెరుగక గొప్పకొరకు
వ్యర్థ సంసారమున దేవులాడెదీవు
ధరణి నివియాగ నేమి కారణము నారో
... [illegible]॥

కనకాంగి — త్రిపుట.

ప॥ ప మ ప ధ సీ సా ని ధ ప మా గ రి గా — స రి గా రి గ మ ప మా॥
హరి భజనస్మరణము మిగులను గా — సరిగా నిపుణు హరి ॥భ॥

అ॥ రి స ని సా రి గ మా ప ధ ప మ — ప ధ ని సా రి స ని ధ ప మ మా॥
సుజనులారా తరించుటకిది — శుభమార్గము సుజనులారా
ప ద ప సా రి స గ మా గ రి స ని ప ని [illegible] ని ప ని [illegible] మ గ మ॥
నిజముగా సకలదుఃఖ [illegible] — [illegible] ధనమున తొలఁగక ॥భ॥

1 ప మ గ రి స రి గా మ పా ధ [illegible] — [illegible] గా॥
సకల సంపదలు [illegible] — [illegible]
స రి గా మ ప ధ ని స రి ని — స ని ధ ప మ గ రి గా మా [illegible]॥
ఒకనేల మన కిచ్చినది బూ — [illegible] (శ్రీ) హరి ॥భ॥

2. ధనము కామించిన దంభమున [illegible] [illegible] సేయుచు
కామసంతృప్తి [illegible] [illegible] [illegible] గాను
స్వకుటుంబ [illegible] ముము [illegible] సౌఖ్యంబు
[illegible]

వేరొందుటకు [illegible] వేషంబుగా [illegible] [illegible]
అల దిగంతపు రేఖ [illegible] ను మదిక
జేరుచు [illegible] సంతుష్టి [illegible]
దుఃఖమే మిగిలియుండును మానుషమునకు
గాన సహాయకములవు గా [illegible]
ఘంటారవము - [illegible].

ప॥ ప గా మ ప ని స — ప ని ధ ప మా గా [illegible]
హరిని గొలుచుకొనుడీ — [illegible] రా॥

అ॥ రి సా ని ధ ప మ గ మ ప ని — ప ని ధ ప మ గ రి స సి ॥హ॥
తరించుటకిదె గతిసుడీ — త్యాగస్నిజము ఎవియుడీ ॥హ॥

1. ప ని ధ ప మ గ రి స రి సీ — స గ మ ప ధ ప మ గ రి గా।
సకల జగములని కలపోలిక మృషయుని తెలుము।

ప స ని సా రి స గా మ ప మ నీ- స ని ధ ప మ గా రి స రి ని॥స॥
పరికృతికంతటికిగారణము ని-త్యనిగూఢము తేజోమయుని ॥హ॥

2 గా మ ప మ గ సా మ గ రి స నీ ధ ప మ ప ని ధా పా।
ఎందుకు వెలువిష్ణులును ను-రెందుకు జపతపంబుల్
మా ప ని స ని గా రి స రి ని-సా ని ధ ప మ గా రి స ని ॥స॥
సందియమునుమాని సరిగ-సత్యమెప్పుడు వాకొనుడు ॥హ॥

సీ॥ సకలప్రపంచంబు సన్నుతించెడు సత్యంబుకంటె మరి సాధనము లేదు
విధికృతంబులగు శాస్త్రములు చెప్పెడు సత్యంబుకన్న ఘనమైనది లేదు
పాపాత్ములు చేయు బాధలనడగించు సత్యంబునకుమించు శరణమేది
భోగసంసార ఘోరరోగములుమాన్ప సత్యంబునకు మించు ఔషధము లేదు

సత్యసంపర్కమున పురాకృత్యమును
గల్లనిచెద నిది యిక్కలకంఠియును
సత్యసంపదలు తనకు బరిశ్రీకిలి
జగముమెచ్చ గర్వపడియుగు జానకివి

నామరావళి—రూపకము

ప॥ స రి మ ప దా నీ సా-స ని ద ప మా గా రి సా ॥స॥
అకలంకమౌ స్తోత్రం-బధికము సత్యాత్ములకే ॥య॥

అ। రి మ రి ప మ ద నీ రి నీ-స ని స ధ ని ప దా మ గా రి ॥స॥
ఒకమే ధృయనమ్ముఖం-బొద వెనె సీతారాములె ॥క॥

చ॥ ద పా మ గ రి సా రి మా-ప దా ని స రి గా రీ మ ప।
ఇకేమనెద బెంబ్లికయా-డుకొన్న మొదలాదంపతు
మ ధా ని సా రి గ రి సా ని-స దా నీ ప దా మ గా రి ॥స॥
లకబ్బు దుర్జనులబాధ-లకున్మేర లేదుచూడ ॥అ॥

వ॥ పరిణయంబైన పిమ్మట నా జానకి రామునితో [illegible]
మాయుధ్యకుం బోయి మనగుచు [illegible]
పదినెలలైన పతిజాడ నెరిగి [illegible]
తనదు పాతివ్రత్యమున [illegible]

హాయిగా [illegible]
[illegible]
నిందబడి మానవతీమణి నిందుటుంలు
సమయమునం బాయ దిరిగి కష్టంబునంట

సరస్వతి — ఝంపె

ప॥ దా ని సా ప ని ద ప మ–గా ర స ని ధ ని స ని । దా
జానకీ శపథము స–దానందమిచ్చు ఘనము ॥జా॥

అ॥ రి గ మా ప ద ని ధ-ప మ గా రి సా ని స ని । —
మానవంతులకెల్ల మహిమయో నిదర్శనము ॥జా॥

చ॥ గా మా ప ధా ని సా-గ రి సా ని గా సా
ప్రాణపతిసంబు స–త్యవ సమ్మోద బు
గా ని ప ని స ని రి స ని–స గ స ని ద ని ద . దా
గా వినుచు చరితము–కరుణారసభరితము ।జా।

వ॥ వైదేహిగూడి ప్రాణప్రియుడౌ రాజితకీర్తి శ్రీరాముడు
శిష్టరక్షణమును దుష్టశిక్షణమును చేయుచ యోధ్యలోపాలునిగా
నేలుచు మహికెల్లకృతయుగధర్మంబుజరుప, మనోక [illegible]
శతకోటిమన్మథ సౌందర్యమూర్తియై [illegible] ప్రకాశించు

పక్కలోపల బూర్ణగర్భంబుతోడ
దాపరించిన్న యిల్లాలికడుపు చేత
బెరిమగా దడుముచు ముద్దుబెట్టుకొనుచు
మందహాసంబునంబల్కె నంతనముచ

నాగానందిని — చతుస్రజాతి - త్రిపుట.

ప॥ ప మ ధా ని స ని రి ని స ని దా ప దా - పా మా గ మ గ రి గా
మ ప మ గ రి స ॥ప॥
పరమాత్ముని కృపవలన హాయిగా - ప్రాణేశ్వరి మనముంటిమిది చెరక ॥బ॥

అ॥ ని రి ని స నీ దా పా మ గ రి స నీ - స రి గ మ ప దా ని స ని
ధా ప మ గ మ ॥ప॥
చిరచిరసత్యం తానను గనుమా - పితృబుణము తీరను వంశమునర ॥ప॥

చ॥ రి గ మా ప దా నిసా సీ స రి గా - మ గరి గా గా మా ప ధా నీ ॥ప॥
పరిమార్చినాడ దుష్టాసురులన్ - ధరణిలో నెల్ల నిష్కంటకంబయ్యె
ద ని స నీ దా ప మా గ రీ గ మ ప - దా ప మ గ రి పా మ గా
మ రీ గ మ ॥ప॥
తరుణినికోర్కె నిండుగ కృశించి - దాచక చెప్పుమిద్దియె నిచ్చెద ॥ప॥

గీ. అనినవిని ప్రాణనాథుని యూష్మకములు మంకుజానకి కృగ్భునరాలి బరపి
వినయమున సంతసంబును జనువుమీర । ముద్దుమురిపెపు పల్కుల
నిట్లు పలికె.

ఝంకారధ్వని — రూపకము

ప॥ సా రి గా మా గ రీ స - నీ స రీ గ మా ప మ గ రి ॥సా॥
ఏమినాపుణ్యమిట్లు - లీవు కోరుకొమ్మని యెద ॥వే॥

అ॥ సా ని ధా ప మా గ రీ గ - పా మ గా రి సా ని సా రి ॥సా॥
సామినీకేలా కోరికలున్న - జాలదాయి కేకొరంత ॥యే॥

చ॥ నీ స రి నీ సా రీ గ రి - దా ప మ ధా ధా ప మా॥
వేమరు నీపాదంబులే - నామదికిందో చనీ॥
గా రి గ మా పా మా గ రి - స నీ ధ పా మా గ రి నీ ॥సా
కామితముందారాత్రిజ - గదేక వీరాభళిరా ॥యే॥

1\. నీ స పీ రి గా మ గా రి – పా మ గా మ గ రి గ ధా ॥ప॥
ఏం నామనోహరుండ – యౌర ముద్దుజరిపెదేం
నీ ద ని ప ద ని స శీ గ రి – సా ని ధా ప మా గా రి స
కానవచ్చుం మునిభార్యల – గాంచు వేడ్క జెల్లించును
నీ సా రీ గ మ ప మ గ రి – నీ ద పా మ గా మ గ రీ
నేనప్పుణ్యసతులకడ – నెమ్మితోడ సత్యఫలంబు
సా ని స రీ ని సా రి గ రి – మా గ రి గా పా మా గ రి ॥సా॥
ఏమంచువిందు సేసికొని – వేగమె సన్నిహితించెద ॥ఏ॥

గీ॥ అనిన నంగీకరించిన యధిపుచెంత | గొంతసేపు విశ్రమించెదత్కోమలాంగి
పిదప శ్రీరాముడంబుజాక్షవిధుముఖుండు | తెగవ్యాసంకలి జనులతో శోధింపనేగె |

ఉ॥ నాయకునానాథసంతతి నివారిత దుష్టనరాజపక్షప
ద్దాయకముఖ్య రామ పదకంజనిరంతర బద్ధపక్ష్య సు
శ్రీయుత కామరూప రవిశిక్షిత వేదకలాప ఘోరకాలం
కాయుతరాగ్ని నాయక సమాశ్రితసంచయ సౌఖ్యదాయకా॥

పంచచామరము॥ సముగ్రిలంఘున పవిత్రశాలి గాయకోత్తమా
విముక్తరంగకీర్తిలతాలవిత్రి సాధుసత్తమా
సమస్తవేదశాస్త్రసంవిచారదాత్రి తాపనా
సమీరపుత్రి రామనామసార నిత్యజీవనా॥

వ॥ అవధరింపు మొకభటుండు మాత్రము వెంటబెట్టుకొని మృగశీర్షరక్షా
దక్షుండగు శ్రీరామచంద్రుండు మారువేషముతో భూలోకము నూతనముగ సృష్టించు
విధుచునట్లు క్రమక్రమముగా సౌధాంతరములను జూచి క్రిందికిదిగి రక్షకపను
యంబున గోటకావలివారల జాగరూకతం బరికించి సింహద్వారంబు
వెడలి యుగ ద్వైతం తెనందాటి నానావిధ ఘనస్వర్ణకుంభముల వరుసలను నుండు
నున్నవి వెడలుపు తిన్ననిరాజవీధియందు జీవనగర దీపకలుగు యు
మెల్లగ గడియకొక యడుగు వేయుచు గొప్పగొప్ప వీధులగల గాంచుచు
తమ చిరుతచూపుల పహాదార్య గా త్రై వ్యాపారంబు వా

మింటిముబ్బుల వెడదచెవులం జెదరజిమ్ముచు, దమహృదయనిర్మలత్వముం
దెలుపుదంతకాంతులుదిక్కులన్వెన్నెలలుగాయ నల్లపూసనైనశోధించి
నిమిషోపాయంబునం బట్టజాలుతుండాగ్రంబున నేలముకుచు పట్లపూత్కా-
రించుచు దెసలదరఘీంకరించుచు నెట్టికష్టంబులైన సహించియల్పునకు
లొంగియైన లోకోపకారంబుగా నడచుటయే జన్మకుసాఫల్యమనువట్లు
మావంతులవశంబున మేనులంబట్టు కత్తెళంబులనలంకరింపబడి యెదె-
నం దమయౌన్నత్య బలపుష్టులకుసాటి లేదని యిరుప్రక్కలం జయఘంట
లుమ్రోయ నూగుచుంబిల్లకొండలవలె నడతెంచు నేనుంగు లవ్వెన్క-
శాయమూర్పులకియుంకుబాంగులవలెపుకు వంక మెడలెత్తినుర్రూపెత్తిప్పు
కొనుట మెంచన్నట్లు మొండిచెవులతోడి చిన్నకోలతలలనాడించుచు -
దమయందమేజంతువులకైన లేదని నిరసి చుచీన్నవేలాడు పెదవులనాక
సంబుచప్పరించుచు నెట్టిబరువులైన నామడలగుంరులుగ నడువగల
మనుగవలంబునం దూగివచ్చు బేగిరావులాపినపవింతచాజాల్ మాలతో
రబ్బరుబంతులవలె మెళ్ళుచు నబ్బురపునడలను డాంబాజీలు సేయుతురు
పుగురంబులాపిన్కుట నొకనో మహతావులొర డజిచ్చుబుట్టల్-కట
దారాజువ్వా-లొక్కపక్క ఈతచెట్లుకాల్పున నెగురు కాగితపుబుట్ట
లొకచెంత వెన్నముద్ద లొకవైపున నక్షత్రమూల జక్రంబులు మొద
లగు పలురకంబుల బాణసంచా-లాతగుచాతె పటా - చెవ్వీవమ్ఖసరత్తు
దొట్టగరిడి సాము - లాపయి రన్నవోలు వీరణము, తాషా - టక్కోరా-
సన్నాయి - తూతూబాకా మొదలగు పెక్కురకంబుల బాజాబజంత్రీ
వాద్యములాపై నిత్యకన్యాత్వము-నిర్మలదృష్టియు-సంతత పరమేశ్వర
సేవయు వాసికెక్క సారంగి తపలా దొట్టిమఘుర ధ్వనుల సహాయంబున
భక్తిరసముట్టిపడ జగదాహ్లాకరంబుగ బాడియాడు దేవదాసీమణులవ్వాల
వింజామరలు వీచుచు గర్పూరపు దివిటీలుపట్టుచు - వేదమంత్రంబులు
చదువుచు బవిత్రవస్త్రంబుల నొప్పు బ్రాహ్మణోత్తములు మోయు
బంగరుటందలంబున వేంచేసియున్న గౌరీశంకర విగ్రహంబుల దివ్య
వివాహమహోత్సవంబునకు బూర్ణకలశంబులంబట్టి రాజహంసలగతి

వచ్చు పతివ్రతామణులు - చిట్టచివరకు దేవకార్యపరులగు పురమండలి పిన్నపెద్దలంతయు నూరేగు సంబరము గావించువేడ్క - కద్భుతానందములొందిరి - వెండియు నెల్లవీధులు సందులు మూలలు తిరిగి యందందనూరి కాపులయుత్సవప్రీతకు సంతసించి యాతటం గొడుబుగ్గి దిబ్బలు ముంటికంపల మోపులు పలురంగుల తడిపొడి బట్టలమోపులు - గాడిద వెంటలం బోర్లుచు - దాంపత్య వైభవంబున నొండొరులం దన్నుకొని కాట్లాడుచు నారోహణావరోహణానుసారంబుగ విలంబకృత కాలంబుల నృకలశ్రోతృహాస్యజనకంబుగ గూయుగాడి దెలుగల చాకలి పేటలో బోవునప్పుడొక చాకివాడు తనభార్యతో వక్ష్యమాణంబుగ జగడమాడదొడంగె॥

బలహంస — చతురశ్రగతి

ప॥ ధా నా కీ మా ప ధా సా, నీ ధ మా। పా ని ధ సా ని ధ నీ ధ ప మ
రి మ గ సా ॥ధా॥

ఓసీ సోమా యులాడిచాలునీ- వేసముమోసము- వ్వెగ్గిగ చెలిపనే
॥మో॥

అ॥ ధా సరి మ రీ మ గా సా - నీ ధా ప మా ప ధ స। రీ మ పా మా
ప నీ ధ - పా మ రి మ గా స నీ ॥ధా॥

నాపెలపు లేక నీక-న్నుయింటికేగితివి। నాకునీమీదనిం క-నమ్మకము
లేదుపో ॥మో॥

1. ప న్ని ధ మా ప ధ సా ని - ధా ప మా రి మా గ సా రి। స న్ని
ధా స రి మ గా స - రీ మ పా ని ధా ప ధా మ ॥నా॥

బల్లలపండుగకేత-కల్లుత్రాగివిన్నుకోర।వల్లగాదనుచునీవు-చెప్పియుంట
దాగ లేవ ॥మో॥

గీ. అనుచు గోపింప వాకిటకాలిసిడ్చి
పొమ్మనిన వానితోడ రాముండునారి
కాపువలె నష్టపడి యోరిపాపముగను
వదలకుము భార్య ననపాడా పలికె నిట్లు

మేఘరంజి — త్ర్యశ్రగతి

స॥ సా రి గ మ ని స రి నిసా రి – గా మ ని స రి నీ మ నీ ॥సా॥
మంచితగవరివలెనీవు – మధ్యబడితి వేమయ్యా ॥మ॥

ఆ॥ సా ని మ గ రి గ రి స నీ స-రి గ మ నీ స నీ మ గా రి ॥సా॥
ఉంచుకొనుట తగునెకీని – యొంటిలఖంటు జేయువాని ॥మ॥

మి॥ నీ స రి గా మ నీ మా గ – రి స రీ ని సా రి గ మా గా మనీ
స రీ ని సా రి – సా ని మా గ రీ స రి నీ ॥సా॥
ఎంచగరావణుండొద్ద – నుంచుకొన్న సీతను బిల్పించి నిందమోసి
యేలు వెర్రిరామబంటువోహో ॥మ

1. సా రి గా రి గా మ గా రి – సా రి స నీ మా గ మ ని రి
దుడ్డుగల్లుగొప్ప వారి–దోసము లెక్కింపరెవరు
గా మ నీ మ నీ స రీ ని – స ని మా గ రి గా రి సా ని
గుడ్డలేని పేదవారి – కులమెంచగ పెద్దలంత
నా రి గ మ గ మా ని సా రి – గా మ నీ స రి గ మా గ । మా ని
స నీ స రి గ మా ని – నా ని మ గా రీ గ స రీ ॥నా
అడ్డపడకు మాటబొందినట్టి యాలిపొందికేల। కష్టంగపౌరుషము లేని-
సంపదనా తెడ్డనకా ॥మం॥

గీ. పంతమున దొడలపైనిడి వాడు దొంగి
లించి కూటమిగోరి పెక్కేడులింట
నుంచుకొను నాలి మళ్ళి రప్పించి రాము
డెరయిల్లాడు వరల స్మృతబెట్టె.

క. అనఘిని సిగ్గువడిగిరు
క్కున నారాముండు పోటకున్మళ్ళి ధరిం
పనలవిగాని జనుల నిం
దను బొంకి చిలోన నిల్లు తల్లడమందే.

రాగవర్ధని — రూపకము.

ప॥ సా ని ధా ని దా ప మ గా - రీ స నీ ధ ని స రీ స ని ॥సా॥

ఏమి సేతు దైవమనే - విన్నవిని ఎకొంటు పె చెప ॥ఏమి॥

అ॥ గా మ ధా ప ధా మ పా - ధా ని సా ని ధా ని స ॥సా

భూమిజాతియగ్ని సం-ప్రాప్తియయ్యె నిచ్చపో ॥ఏ॥

చ॥ రీ స ని ధ ని స ని ధ ని ధ మ - పా ధ ని సా ని సా ని

నీమముగల రఘుకులమున - నేను కీర్తిపాలైతి

రీ గ మ పా ధా ప మా గ - రీ స ని సా ని స ని ధ నీ ॥సా॥

పామరులుం గూడ నన్ను - బట్టబయలు చేసిరి యకటా ॥ఏమి॥

1. సా రీ స స రి స ని ధ ని ధ - ప మ గా మ ప ధ ని స ని రీ ని

పారిశేశ్వరి నెతయనగున - యుపవాసము బడి యనగున

సా రీ గ మ గ ప మ గా మ - నీ స ని సా ని ధ ని

నేనెంతకు బ్రతికినాడ - నిందితకమున గన యో

సా రీ గా మా పా ధ ప - మా ప ధ నీ సా ని ధ నీ

భూనాథుండే గహింత - భోగములాపించిన వో

రీసనిధనిసనిధ పామా - గామాపధనీససరీ ॥సా॥

పూనియతనిపరిజలుధర్మ - మున్నదప్పెంపసంశయమా ॥ఏమి॥

సీ. అగ్గిచేదంబట్టునట్లయోనిజసీత వర్ణింపఁదంబడవలసెనిట్లు
పరగృహామందుండి మరిభర్త-జేరి స్త్రీలుజానకిసాటి చెప్పుదురింక
భార్యపై వలపున బౌరుషమున్వీడనాడితినను మాట నేఁడు వి-
నకలంకసూర్యాన్వయమున బుట్టినవాడనునిందితనే స్నేహంబునెరపఁగాను

ప్రాణప్రదమైన భార్యను బాయఁగలన
ఖలులను ఘోరాపకీర్తిఁ సహింపఁగలన
కటకటా ముందునూయి వెన్కకునుగోయి
యెద్దియుం దోచకుండె నేనేమి సేతు.

క. ఈనిందకోర్చిన నాప్రజానుమతో ధర్మయశస్సత్కీర్తిఁ
మానుకొనరు ప్రజ గానఁ ! ప్రాణేశ్వరి నెడపి కష్టమైన సహింతు

గీ. తాను కష్టంబుపడియైన ధర్మపథము
వలదుతప్పింప బ్రజకు భూభర్తగాన
నిందబోగొట్టుకొనుటకై నిశ్చయముగ
భూమిజయును నేను విడబడి పోగలవలయు.

ధవళాంబరి — జంపెతాళము

ప॥ ప మ గ మా పా ధ ని స-రీ స రి ని ధా ప మా ॥ప॥
అరయమారాచరిత్రం - ఎందరికి దెల్లమే ॥యా॥

అ॥ ప ధ సీ ధ పా మా గ - రి స నీ స రి గ దా మ ॥ప॥
ఇరుపేదయేమేలు - పృథివివిభునికన్న ॥న॥

చ॥ స ని ధ ప మా గా రి స - ని స రీ గ మ పా ధ ని
ఇరువురకుం దొల్లిటి - యెడబాటను గాయము
స రి గ మా ని ధ ప మ గ - దా మ గా రి గ మా ॥ప॥
పరగమానియు నిపుడు - పచ్చిజూపినదో ॥యా॥

చ. బలిమిని రావణుండు తనుబట్టి గృహంబునుంచు కొనత్తె యు
వ్వాల బెనుమంటలో దుమికి పావనతం గనుపర్చివచ్చు నా

నెలతకు దప్పులేదు కలనించెదు దెల్పెను చాకికెన్నలే
బొలతియు జానకిన్ బ్రతికి యుండుట నాకగు నేరమూనయా.

గీ. పత్రికాముఖము చేత ముద్రాపబడిన సీత
దిద్దుమెప్పించితిరిగి నన్ జెందునట్లు
ఇపుడు లోకాపవాదము నెట్లు పింపవచ్చు
పౌరులందరు మెచ్చునట్ చేసుకొంటి

క. అని కృతనిశ్చయుడై ల
క్ష్మణుబిలిపించి వేగ జానకి లక్ష్మా
వనతముఖుండై రాముం
డనిమొకొకంతటికి ధైర్యమూనుచు సీతన్

నీతిమతి — త్రిపుట తాళము

ప॥ సా రి గా రి స నీ స రి గా రి — పా మ దా పా మ పా మ గా రి సీ ॥సా॥
వింటివా యనుజా మనకెంత — వింతఘోరాపవాదమ్ము ॥విం॥

అ॥ ధా ని సా ని ధ ప మ ప ధా ప మ — గా రి గా మ — మా గ రి
గ రి స నీ ॥సా॥
కొంటెరావణుచెటులదా చెర — గొన్నసీతను దెచ్చితినటయహా ॥విం॥

చ॥ ధా ప మ పా ధా ని సా నీ ద — నీ స రి గ రి గ మ ప మ ధా ప
ఒంటిగనీరేయినే రాచ — బంటుభంగి బురమున దిరుగ
ధా ని స ని ధ పా మ గా మ ధా — నీ ధా ప మ గ రి స ని స
గా రి స రి ని ॥సా॥
తుంటరియొకచాకివాడునా — తో బౌరులిటులనుకొనుచుందురట యో॥విం॥

1. సా ని సా రి సీ సా ని ధా పా మ ప మ ధా ని స రి ని సా రి
ఎన్నడైన లోకాపవాదం — బెరుగబోవని సూర్యవంశం
సా ని ధ ప మ ప మ గా రి గ రి — సా ని సా రి గా రి స రి స
బన్నిది ములకు పావలన — [illegible]

రీ గ రి సా రి సీ స సీ ధ ప-మా పా మ పా దా ని స ని రి సి
ఎన్నగ లోకమెల్ల నిండిన-యానింద పోగొట్టుకొనుటకు
సా ని ధ పా మ గ రి స ని స రీ-సా రి గ మా పా దా సీ స రి సీ
దెన్నిక సీతను విడుచుటయే-యెల్లముగా గతి న్యాయంబకటా ॥ఎం॥

సీ. నిన్నునన్నుంగోరుకొన్నది జానకి మాననికాంతలజూడ గానమున
కరుగ నేడుకవ్వులై నంసించుమనినేను నంగీకరించితినెట్లు సేయు
గావున దక్షిణంబీవుమారాడక పదిలముతోడ నీవది నెవడని
కిష్కిందగొంపోయి బుషిపల్లె చెంగట విడువుమరియు నప్పటితోడ
రావణాసురు చేత చెరఁగొనఁబడి
నానుచు నిన్ను జనులు నిందనుపలుపగ
నాథుఁడోర్వక నిన్విడనాడెననుచు
చెల్ల మొనరించి వేగమెముళ్లిరమ్ము

గీ. అనుచు సర్వజ్ఞుడౌ తనయుగ్రజుండు
సేయునాజ్ఞ కుదలయూచి చిత్తమును మ
ధనిజాతనుగాంచి యాదలనువంచి
దుఃఖము నడంచి యిట్లు పెతోడఁననియె

సుచరిత్రి — చతురస్రగతి.

ప॥ ధా , మ గ మా పా ద ని ధా ని స-రి స సీ స రి స ని - స ని
స రీ స రి సీ ॥ధా॥
అప్పాపినుమాయన్నను గోరిన-యట్లు నిన్నడవికి-ననుపవచ్చితినో ॥య
అ॥ గా మ ప మా ప ద-ని స ని రీ స రీ - సా ని ధ పా ద మా-పా మా
గ మ సీ ॥ధా॥
సమ్మతిగా ముని-సతులతోడనీ-విమ్ముగ గొంతకా-లమ్ముందువురా ॥య॥
చ॥ సా రి గ మ ప మ ప ద సీ స రీ స ని - స ని ధా ప మా ప గా
మా గా రి స॥
[illegible]

రి గ మ ప మా ప ధా ని స రి సీ- స ని రి స ని ధ ప మ గ రి –
ధా మ గ ।దా॥

కిమ్మహీనయోనిజాతవు కే-మెచనైన గౌరతగల దే-సతిమణి ॥య॥

ద్విపద॥ అనవిని జానకి యప్పుడు లక్ష్మణుని।
క్షణముండు మనివేగ స్నానంబుసేసి।
2 వెలియుడు పుంగట్టి వేర్లిన్ని వేసి।
పాలుపుగ గుంకుమబొట్టును బెట్టి।
3 గౌరికి పూజలు గావించి మరది – తో రథమెక్కి సంతోసంబుమీర॥

వ. అంత నాయరదంబు నాయువేగంబునం బోవుచు నెనె నెనె నానావిధ పక్షికూజితంబులం జెలంగి పూవుపిందె దోరపంటుకాయలు నోప్పారి దుర్జనహృదయంబుపోల్కి దమోభూతంబై పోవుచెగియు గాని పిందోటలును జుట్టునను బిల్లవనుస బోలి చుట్టు వెలుంగు బలియు పేగా ముద్దపుచెట్లకు నడుగు దొలుత వలవంచి కష్టపడినంగాని సులభజీవనము దొరకదాపై నౌన్నత్యంబు జూప వచ్చునన్నట్లు సంసారులపోల్కి వంగి లేచుచు సుఖదుఃఖంబులం గిర్రికు నేతంబులు దిమగుత్త దెబ్బ దాసు డెందంబులవలె నిగూఢంబులయ్యు బరోపకారంబుగ బరిణమించు నా తులదాపున బలు తెన్నుల నిసుదట్టబలురకంబుల కూరపాదు ంబెంచుచుం బారుకాలువనీళ్ళం బెరుగుచు వరుసలుగట్టి తమనీయాని పవిత్ర మేనుల వెల్లయాకుటుపులం జుట్టుకొని ముత్తయిదులవలె ... కొనలు మాత్రమగుపరచు చెఱకుపిరళ్లను — చేసంగి ... మిగిలిన నీటిగూడలందోడు పొలము కాపులదిట్టుచు బురదసొత్తుకొను చేపల నీసడించి పిల్లలు పెరుగుముసలి చెరువు గర్భంబుల ... యూగుదుబ్బుల కెగబ్రాకు నత్త మెంత్రికాయల బోకుచుకొని తినుగుడ్డికొంగల నెద్దుచాటుననుండి పశమోము వేటకాని కూళ తనంబునకు బదులుగ వానియుకుంగులం గుర్చుకొని ... వాసిందుదకు దోడేళ్ళ కప్పగించు పెద్దతుమ్మముళ్ళనించి ... విస్తీర్ణతం గలిగిన మెరకలును నడిమికూరముగన్నడనీక పిన్నపెద్ద తరగతిగా బాగ్లుకేర్చి వానకుంజాడలకు కొండమాపులోనల బెనో

దల నరకోర్విసుపోడవృసంబడి చుక్కలకు బుగ్గలుపోవుచునట్లు ముత్తైపు తుంపర్లం జిమ్ముచు సహజ కవితాగానంబు లకరణి యథేచ్ఛాంగుర్ళ్ళి పారుతీయుని వెండినీటిధారలు మెట్టులుగదిగివచ్చు కల్వదామరకొలంకుల చుట్టుచేర్చినంబడి యొరుగ పనసయనంటులకు నడుమ నందందనలగు మొగలిసంపగిపూదావులకుబ్బగిరినాగులు నగముమ్రింగిన మేకల మిగిలిన సగము తెంచుకొని యేగ బెబ్బులుల స్వల్పావశిష్టంబుగజించు తినుకేచులం గరచి చంపుచీమలం దిగమ్రింగు నెల్లుబంటులం దెగగాల్చు సింహంగగుల విదల్చుకార్చిచ్చు నెరపునడవులుందాటి — నల్లనల సిపాయిజ గిలంబులు కావలియైరాగ మెడయందుచిరుకంచు మువ్వగంటలు ఘణఘణమనిమ్రోయ జిసతేనెగవ్వలనగిపి చేయబడిన పటురంగుల కుచ్చులగంతచే సింగారింపబడి ముత్తడిమబామగల బల్యాదికొమ్ముల గట్టంబడిన నెమలికుంచెలందంబుజూప రాచఠీవిం భారమెరుగక యేను బసనొద్దనెంబడిం బలువినుసుల బసువుటంకెంబులతో లక్షలకొలదిగ గోలాహలంబుగ నడుచు గోనెబెద్దుల నదల్చుచు బెళ్ళురేగు పెంధూళి న్యాయము నారచిరెలు మెడలంగులివింద పేరులుగాత్ర్యాలు మనుగుల కొలదిగ గంచుతోడువులు మరియు వింతమోటపింగారంబున నొప్పాగు శిత్తిగుల కొర్వ్యాడిచూపుల కొయ్యారంబుగ వింధ్యాచలు గండశిగొడ్డ లిగబట్టకొను బిడారువాండ్రి వెల్లగుడారంబులకు జలువనీడలొసంగుచు నామడల మేరవిస్తరించి యూడలుదించు మర్రిచెట్టుల వేరులకు నీళ్ళం దించు పేడ్డులనొక్కరత్తి మోకాళ్ళబడి కాపులయదల్పులూతగా బసు వుబంల్లెలాగు నేనుపోతుల డెక్కలం దెమలనీయని మెత్తని యెర్రి యొంశు వంతుబగ్గుండకు గోడుగబుక్క నెరిపినట్లు వెల్లఫరషు చేసిన నైనసింగాలిచే సాపుచేయబడిన పోడిమిసుకపరపుల కవ్వాలననుపై చెమ్మ గలిగి స్పష్టంబుగ బొమ్ములుం బిట్టలు నడుచుజాడలగుపర్చులడిదిబ్బలకు వెన్క జీరు ముత్తెములవగిది నల్లబూసలతెరంగున వెండియుం బెక్కురం గులగ నిసుకనగుపర్చుచు నద్దంబుమూడ్కి దనలోనిపిత్త పరిగెలన్నిం టు నల్లగుకిప్పుల బెత్తించుచు వయసుముళ్ళిన మనసుమూడ్కి [illegible]

రుగక పరిసన్నంబై యుబ్బుమాని సన్నవడి మెల్లగ బాయ నొకయేటిక
వ్వలి యొడ్డుచేరినంత.

సీ. ఆకైనసల్లాడ నీకదిగబ ధనముగ గాలిచెమ్మటంబాద వెనుక
మిన్నంటిచల్వకై మెలపుతో సుత గ్రిద్దచాలుగనిరు ప్రక్కజాచెర్కో
ముంగాళ్ళతో జెట్టుమొదలగాలి త్రవ్వి కదురుగ బడుకొనెగుంటన
యొడమావులగాంచు చెంతయునప్పితో వాడిపరువు వెట్టలేసిబక

గీ. యొడఘలు నుకొత్తి తుమ్మెదలుడిగెనచ్చు
రగులుకొనునగ్గిరిం గనరాముహద్దు
అడవిపందికి బురదనీరమ్మైనుద్దు
వెలసెబసరద్ది నిదువేసవినడుపొర్కు

గీ. అంత లక్ష్మణుతో సీత నచ్చటముని
పల్లెకుంగూత మేరను బండినిల్చి
స్నానముఫలహార మొనరించి సేదదేరి
ప్రేమమీరగ నిల్చెను రాముదలచి

నవనీత — త్రిపుట

ప॥ గా మా పా ధ ప మా ప మ గ రీ – స రి స నీ సరిగాసరాం పా.సా॥గా॥
అన్నాలక్ష్మణనాదుకుడిక – న్నదరజొచ్చెనదేమోకాని ॥న॥

అ॥ పా ధ ని సా రి స ని స ని ధ ప మ గ–మ ప ధ ని స ని ధా ను
ప మా । గా॥
తెన్నునగూడనపశకునములయి–దిగులుపర్చెనునాదు మదినో ॥అ॥

చ॥ సా ని ధ ప మ గా రి సా రి నీ–సా రీ గ రి స నీ రి ని స ని॥
సన్నుతగుణశాలివైనసీ–మన్ననివిడిచియిట్లువచ్చితి॥
గా మ ప మా ని రీ స గా రి స–ని ద పా మ పదా ని స రి స నీ॥
వెన్నెలమాని చీకటింబడి–వెతజెందు చకోరమువలెనో ॥న॥

1\. ద ప మ గా మా ప ధా ని స రి స-నీ స రీ స ని ధ ప మా గ రీ।
అరయగానాడ బుద్ధిమిగుల-నల్పమైనది గద కానిచో
స రి ని గా మ ప దా ని స ని ధా-ప మా ప ధ నీ సా ని ధా పా
వరుని బాసియరణ్యమున సం-చరింపగనే గోరనేలా॥
ధ ని స రి సా నీ ధ ప మా స ధ-మ ప మా గ రి సా రి నీ స గా
సరిసరి చాపల్యము స్త్రీలకు-సహజంబనుమాట నిక్కమా॥
మ పా ధ పా ద ని స ని ధ ప మ ధ-పా మా గ మ గా రీ స రీ ని॥గా॥
భరిపజాల విరహము మరల-బ్రాణేశునితో నన్ను గూర్పు ॥మ॥

గీ. అడవి మునికాంతలం జూచు నాసవదిలె
నెండబడలిక వాయ నిద్రింతుకొంత
యింటికిన్మళ్లిపోదు మంచింతికన్న
మాయగని లక్ష్మణుడు తలపోసెనిట్లు.

కోసలము—రూపకము

ప॥ స ని ధ రీ స రి స ని ధ పా-మా ప మా గ మా ప ధా ని।
అకట యీమెకు గతినరా-మాజ్ఞ నెట్లు తెల్పువాడ

అ॥ రి స నీ రీ స నీ ధ ప మ-పా ద ని స ని రీ సా ని ॥స॥
నికనా ఘోరవార్త విని-యోల్లుబ్రతుకు నీసాధ్వి ॥య॥

చ॥ స ని ద పా మ గా రీ స ని-స రి గ మ పా ద నీ స రీ
సకలమైన కష్టంబులు-జగమున గల్గ సిం దెలుగ
స ని స రి సా నీ ధ నీ ధ-ప మ పా దా ని స నీ రి ని ॥స॥
అకుటిల సత్యస్వభావు-లకె కల్పించును దుర్విధి ॥య॥

క. రాముకతివ జ్ఞ దెల్పగ । భామినిపరిపూర్ణ గర్భవతి యేమగునో
నామంగట మూర్ఛంబడి। యీమగువగాను దురవస్థచేనెటు గందున్.

గీ. గానరాముఙ్ఞ పత్రింబుపైని వ్రాసి
యీపె చెంగటనుంచి నేనేగవలయు
నిదియె సమయం బటంచు సారథినిగూడి
సన్నసన్నగ సౌమిత్రి సాగెనంత.

సీ. ఉడుకెత్తి పాములన్నుడిగిన నీడలు చల్లగ మాపుగానసాగుచుండె
వడదాకి తొర్రిలనడగినపిట్టలు ముదముగ బైటను మ్రోగుచుండె
కడు నెండవేడిమిన్గ్రాగినగాడ్పుహాయిగ మంచుకొండకై యేగుచుండె
కొండనుదిగిమేతకొరకు బెబ్బులు లుమ్మరిగబల్లముల బలరేగుచుండె

గీ. పాములకు బుట్టలోనుండి పడగ హెచ్చె
మహువు నెడబాసి యేనుంగు లడవిజొచ్చె
ప్రొద్దు పడమటకు న్వ్రాలి మున్ముదవచ్చె
నెగడి జానకి వాలుకన్నుగవవిచ్చె

గీ. అపుడు నిదురలేచి యాసీత సౌమిత్రి
రథముతోడ గానరాకయుంట
నద్భుతంబు భయము ననుమానముం దిగుల్
మించి యచట దల్లడించెనిట్లు.

కుంతలవరాళీ — మిశ్రగతి.

ప॥ స మ పా ధ నిధా స–న్ని ధ ప మా ద మా – స ని ధ ని ధా సా
మ సా నీ దా ప మ ॥స॥
కలయో నిజమో ల–క్ష్మణుడు లేక యి–ట్టులడవిలో నుంటిగా నే
నొంటిగ ॥స॥

అ॥ మ ప ద ని దా స నీ–ద ప మ స మ పా ధ ని–ధ స మ స ని ధ ప
మా ప ధ నీ ద సా ని ద ॥స॥

పిలచినరాక ము–ద్దులమరదియేమయ్యె – దలపగ నరడ మె–న్నాలు
[illegible]

ను॥ ప మ స మా పా ద సీ ధ స సీ – దా పా మ పా ధ సీ దా సా
తెలియరాదిందు కేకతమో – దిక్కెవ్వరింక నాకయోధ్య

మ ప ద ని ద సా ని ధ పా ధ మా – స మ సా మ పా మ దా మ
సా మ ॥స॥

మువిధి వింతగ వ్రాసెనా తలవ్రాత రామ రామ రామ ॥క॥

శా॥ అన్నా లక్ష్మణ బుద్ధిశాలివిగదా యయోధ్య యరణ్యంబులో
నన్నిట్లొంటిగనుంచి పోవదగునా నక్క దల్లిగాజూచె దీ
వెన్నండైన నకల్మషాత్ముడవు తండ్రి రమ్మా నన్వేగ నీ
యన్నం జేర్చుము పల్కవేమయితివయ్యా వీర రామానుజా.

గీ. అనుచు బలుమారు సీత లక్ష్మణుని బిలిచి
యుత్తరము లేక వేశినిట్టూర్పు పుచ్చి
ధరణి నొక పత్రముం జూచి దాని జదివి
కఠినరామాజ్ఞకు న్మూర్ఛ గాంచె మరల.

ప ఎల్లపిల్లలు గూళ్ళకెక్కగ గున్నగూబలు బుసిపక్షులుం బయలుదేరసె
నై దేహిదురవస్థ పరికింప లేనట్లు ఖిన్నుడై సూర్యుండు కన్నుమూసె
వసపుగుంకమము నాకసమున సంజయు న్ఫౌరాసపెద్దమ యారబోసె
అంచెలుగా నక్కలరచుచు దెసలందు ధరణిజ కష్టంబు నెరుకజేసె

చీకటి ముసుంగునకా భూమిచింతబండె
చుక్కలు న్సీతకై మింట బొక్కుచుండె
బాదలిదవు దిక్కేలుగ గొండపోప్లమంటె
జనకజకు నప్పు డష్టమశనియు నిండె.

క జానకియు మూర్ఛదేరెన। పైనెంతయు వ్రేరిమెత్తి భయముదోరగియు
కానననముం మర్చర శోకానలదందహ్యమానస్సై యుస్సేడ్చెన్.

భవాని—రూపకము

ప॥ స గ-రి స సి గరి ని దా పా-నీ-ధా ని ప రి గని॥స॥మ గ రి ని రి
ఎంత-పని జేసితివి రామా-నీ-వింత గతియు నానిమొగ ॥నెం॥

అ॥ దా ని సా రి సా ని ధా ని ధ-మా గ మ ధ ని సా గ రి ని॥స॥
సంతతంబు నిన్నే నమ్మిన-సాధ్వి నడవికప్పగించి ॥యెం॥

1 ని స రీ గ మా గరి స-ని ధ ని సా ని ధా ని ధా
నిచులాంఛ కొన్న నేమి-నిజము నీ వెరుంగవా
గా రి గ రి స నీ ధ మ ని ధ మ ధ ని సా రి ని స గా రి ॥స॥
నా చరిత పవిత్రమనీ య-నలుడు సాక్ష్యమివ్వ లేద ॥యెం॥

సి అవతారమూర్తి రాజ్యంబున నీతినిల్పుటకు నన్విడనాడె భూమిభర్త
గాన బ్రాణేశునపై నేరము లేదు కలవాడ్తె పల్కక కర్మారంగి
యడవిలోనుండించి యగ్నిసాక్షిత్రి తప్పదిరామాజ్ఞ జెప్పవంత
నింకగర్భిణినగు నేబ దురవ బ్రతికింపలేక గ్రు పత్రిమునను
వ్రాసిపోయిన లక్ష్మణుండవాన గడు
నాకుదోచకుగాని యెవ్వరికి నట్ట
రావణాసురుచేత గొంపోవబడిన
నాడె చావక బ్రతుకుట నాదితప్పు

హిందోళము —చతురశ్రగతి

ప॥ ని ధా మా ధ ని సా మా గా-మా దా ని స మ గా మ ద ని స ॥ని॥
రమ్మా మ్మృత్యువవే సంజే-కొమ్మా చచ్చి సుఖింతునిపుడు

అ॥ నస్మి గా మ దా ని స మా గ మ ద ని- సా ని దా ని మా గ సా మ
గ మ ॥ని॥
నమ్మికొన్న రాముడు నన్విడచెను-నాకు నీకన్న మిత్రులెవ్వరిక ॥ర॥

1. ద ని సా ని ద నీ దా మా-గా స మా గ మా దా ని ప నీ ద మ
తినుపోపులులారా నే-డీసురాల మీ మాకలిదీరగ

స మ గ మ దా ని సా ని ధ మ గా స మ - గా మా ద నీ స మా
గా స మ గా
ఇనకులదీపమైన రఘురాముని - కిల్లాలనయ్యునిందంబడితిమా
మ ద ని స మా గ స ని ధ ని స ని దా మ - గ స మ గా ధ మా
ని ధా స మ గ స మ ॥ధీ॥
వనమున నొంటిగ విడువబడితినింక - బ్రతుకనొల్ల మీకు బుణ్యముగునను॥ది॥

గీ. ఇటులవిలసింప జెంగటి యేటి కోన
సందేవార్చెడి వాల్మీకి చప్పున జని
యెంతయుం దయతోడ నా యింతిని గని
భయపడకుమని యిట్లనె నయముతోడ.

ప్రతాపవరాళి - ఖండగతి

ప॥ సా రి మా ప స ధా ప - మ గ రి సా రి మ గా రి ॥సా॥
అమ్మ నీవిటు లేల - నడవి నొంటిగనుంటి ॥వ॥

అ॥ సా ధా ప మ ప సా ధ - రీ మ గ రి పా మ గ రి ॥సా॥
ఇమ్మాడ్కి విలపింప - నేమికతమో తెలుపు ॥మ॥

మి॥ రీ మ ప సా ధా పా - మ గ రీ సా రీ మ ప
నమ్ముము నీకింకగ - నళినాక్షి మేలగు
మా గా రి స రి మ ప రి - స ధ పా మా గా రి ॥సా॥
జమ్మా భయపడకుము - చూడు నేవాల్మీకి ॥న॥

క. అనిపల్కి ధృతిం దెల్పిన । మునివరునింజూచి కేలుమోడ్చిమహాశో
కనినదమున రాల్గరుగగ । జనకజయిట్లనియె నపుడు సవినయఫణితిగ్.

కమలామనోహరి - ఖండగతి

ప॥ గా మ పా ని స ని ధా పా-మా - గా స గ మ పా మ పా ని ॥గా॥
ఏమిచెప్పుదును తండ్రి - నా నోముఫలమింతసుండి ॥యే॥

అ. సా ని దా పా మ గ స-గ మ ప నీ స ని ధ పా
రాముసిల్లాల దశ-రథునికోడలనునే
మా గా స గ సు ప మ గ సా ని సా గ మ పా ని ॥గా॥
సామంతుడగు జనక-చక్రవర్తికిబుత్రి ॥నే॥

చ॥ సా నీ ధ ప మా గ స-గా మ ప నీ స ని ధా।పా మ గ మా పా
ని ద పా నీ స ని ధ ప మ గ స ॥గా॥
ఆమూర్ఖుడు రావణు - డంటినమాత్రినవర్ణ । బామరనిందంబడి -
ప్రాణేసుడిచటవిడిచె ॥నే॥

1. పా మ గా మా గ సా-గా మ ప ని స ని ధ ప
సీతనాపేరుసం-పూతసనిసాధ్వనని
మా గ సా గ మ పా మ-పా ని స ని ధా ప మ గ
వీతిహోత్రుకుసల్యు--రీతిమునుదావినియు
సా గా మ ప నీ ధా-ప మ గ మ గా సా గా । మా పా నీ స ని
ధ ప-పీ ధా ప మా గా స ॥గా॥
ఈతీరుననాథుం-డిచటికిబోద్దోలెక । నీకొదవ్వకొనెద-నేనింకుచ-
ఞాల ॥నే॥

గీ. అగ్నిసాక్షిగనేసాధ్విసాటగనియు
నింతకాలము ననునాథుడేలికొనియు
నిందెసైరింపలేక నన్వీక్షిచెగాన
జచ్చిబ్రతికెదనీవు నీజాడబోన్న

ఘూరవరాళి——రూపకము

ప॥ ఎందుకీమూడజన్మ - మెత్తితినయ్యో ప్రియోం॥

అ॥ మందభాగ్యురాల రాము-మన్ననమోముగనిల్చునా ।కెం॥

చ॥ కందర్పకోటిసుందరు-డుం దిగజగదేకవీరుడు
నేడిటగోనినాథుడున-న్నుందునకడవిపాల్సే ।న ॥

1. ఇందుకా ననుగంటివో యను-హాదేవి నాతల్లి
యిందుకా నను బెంచితివో-మిథిలేశా నాతండ్రి
యిందుక హరివిల్లువిరిచి-మొలమిన్నను బెండ్లియాడి
యిందుక నాయకుమ లెడబాపి-యేలితివి నాస్వామి ॥యి॥

క. పొంగి బోరెనేడ్చుచు నేలన్ | బొరలుచు గర్భవతి యగుట నొగిలుచు నెగమూ
పిరి దీయు సీత మేనుని | మునిదప్పి స్వేద దేహ మూరి యిటులనె ॥

గౌడమల్లార్ — త్ర్యస్రగతి

ప. సా రి మా ప ధా స నీ ధ-మా గ రీ సా రి స ని ధ ॥సా॥
అమ్మతండ్రివంటివాడ-రమ్మ నాయి టికిపుడు ॥స॥

అ॥ మా ప ధ స రి మా గా రి స-ని ధ మ గ రి మా గ రి ॥సా॥
సమ్మదమున నీనాథుని-సమ్ముఖమున జేతు నిన్ను ॥స॥

చ॥ రి మ ప ధ మ పా ధ సా ని ధా రి మా గ రీ స ని ధ
నమ్మమటుల జేయకున్న నన్ను మారుపేరుబిల్వ
సా రీ మ ప ధా మ గా రి-స ని ధ మా ప ద సా ని ధ రి ॥సా॥
కొమ్మా విను రేపు నీకు-కొడుకులిద్దరుపుట్టగల ॥స॥

1. ధ స రి మా గ రీ మ పా ద-సా ని ధ మా ప ధ మా గా
జనకపుత్రివైననేమి-సత్యపరాక్రముడౌ రా
రి స రి మా గ రీ స నీ ద-సా ని ధా మ ప ధ సా ని ధ॥
మునికి భార్యవైననేమి-పూర్వకర్మ మెట్టు దప్పును
ని ధ మా మా గ రి సా రి మ-పా ధా సా రి మ గా రి
జనుమా మా మునిపల్లెకు-సందేహింపగనేలా
స ని ధ రీ స నీ ద మా ప-ధ మ గ రి సా ని ధ సా ని ద ॥సా॥
వినుము నీదు భర్తే నిను-బిలుచు నుపాయము పన్నెడ ॥స॥

గీ. ఇటుల బుజ్జగించి ఋషిపత్నియాదాపి | గోరినట్లు మాకుపేరుబెట్టి
స్వీయగృహమునందు ప్రీతినిగాపాడు-చుండుచు తాపసతులకప్పగించె.

ద్వి॥ అంతట శోకమో దాశ్చర్యములను
కాంతలు గుంపులు గట్టి ధైర్యంబు

2 జానకికిం జెప్పి సముపాయముగను
స్నానభోజన పరిచర్యలు సలిపి

3 అక్కరో చెల్లెలా యనుచు నావ్రులను
ముక్కునమో బన్ని మన్నించి బిలిచి

4 మచ్చిక గానించి మంచి సామ్యములు
ముచ్చటలం జెప్పి మొనపి నవ్వించి

5 నెమ్మది మరపించి నేనుపుంశోడ
గమ్మని పూలపక్కను నిద్రపుచ్చి

6 వెంటవెంటనె లేచి వేళలుజూచి
కంటికి రెప్పోలె గాచుచునుండె.

సీ. ఎప్పటికిం దొరకించుకోయని నానతోయుంటియని కొంతనేసి
చీకటివలెపంక సీతకు నపవాదవిఘునంచుఁ మలికోడిగూసె
వరుసగాజుక్కలు మరిచందురుండు దివ్వెలుగల్వలుందమి వెలుగుబాసె
వైదేహిహాయిగ బ్రసవించుశకునమ్ము కొమ్మకెగిరి కాకిగుతూ నంకేసె
విచ్చుతమ్ముల దుమ్మెదల్వేడ్కమ్రోగిసె
మ్రొక్కిజక్కవకవలు కౌగిళ్ళడాసె
దెమ్మెరల్బల్లకపక్కింబు దేసలరాసె
బాంధ్రిదు జేగురంగు తూర్పునకుబూసె.

క. జానకియు గర్భవేదనతో నంతట లేచి మిగుల దొట్రిల్లెను న
ష్టూహ పతుడు దాపున నెంతో నొప్పులు బడుచు నిట్టూర్పులు మునిగె.

నాగస్వరాళి - త్రిపుటగతి.

ప॥ గా మ పా ధ సా ధ ప మా-గా మ పా ధ మా ॥గా॥
తాళలేను నొప్పులకో - తల్లులారనే ॥దా॥

అ॥ పా మ ప ధ స ధా ప మా గ - స గ మ పా ద సా ।
నేల బ్రతికినాను నాథు-నెడసి యిట్టులన్ ।

ఉపపల్లవి॥ దా పా మ గా స గ మ - పా ధా స ధా
పాలించరా చలము - చాలించురా ।
సా గా మ పా మా గ - మా గా స మా॥ గా॥
ప్రాణేశరామా మొ-రాలించురా ॥తా॥

1. సా గా మా ప ధ స ధా ప - మా గ సా గా మ పా ।
పుట్టిల్లత్తయిలు బాసియిట్లు లేనుంటినా ।
దా ప మ పా ధా సా ధ ప - మా గ సా గ మా ప ధా ।
నిట్టడవిన్నిళ్ళాడగ - నేనునోచుకొంటినా ।
సా దా పా మ గ సా - గా ధ స గా మా - పా మ పా ధ సా ధ
మ గ - సా గ మ పా మా ।
కష్టారామానంజే-పట్టురరామాకట్టుకొన్నదానివిడుచకజ్జమరామా॥

సీ. అబ్బబ్బయీనొప్పులధికమాచున్నవి యింకెట్టులోర్తునో యింతులార
ఆడపుట్టుకకన్న నడవిలోచెట్టయి పుట్టుట మేలగు పొలతులార
నావార్తవదినెకు నాయత్తకమ్మకయ్యకు దెల్పిరాడి తెం డతివలార
యింక నే బ్రతుకబోనిది నిశ్చయము నాథునగుపర్చుడొక్కమారమ్మలార
తండ్రి జనకుడ కావుమో తల్లిభూమి
యిప్పటికినైన నాజీవమెలపోదు
యక్కటా లక్ష్మణా యొక్కరైన బలుక
రేమి సేయుదు నోరామ రామ రామ.

క. నొప్పులిటుల మిక్కిలి పడి
యప్పుడు బాలార్కుఁ డుదయావసరమునఁ
గొప్ప శుభముహూర్తంబున
జప్పున నీళ్ళాడె జనకజాత ముదముగాన్.

జనరంజని — త్రిపుట

ప॥ స రి గ మా ప ద పా ని సా ధ ప - మ రి స రీ గ మ పా మరీసరి ॥స॥
కనులుపుత్త్రిరి చిన్ని రాముల - కరణిముద్దులు మూటగట్టుచు ॥గ॥

అ॥ స ప మ రీ గ మ పా ధ పా ని స - రీ స ద ప మ రిగమపధాపని ॥స॥
రవికులంబభివృద్ధిగాంచను - రాగమున మునినాథులు చూడగ ॥గ॥

చ॥ ధ ప మ రి సా రి గ మా ప ధ - పా - ని స రీ గా మ రి స ద పా ని ॥స॥
పవనునకు చల్లగ మెల్లగ - వీ - వగ బద్మంబులు వికసిల్లగ
రిగమా ప ద ప ని స ధ ప మ - స - రీ గ మ పా ధ ప ని స రి స ధ ప నీ
స॥
నవసిరదశకలములన - జిను - నవ్వెన జానకీశోకమును మరువగ॥

సీ. అపుడు వాల్మీకమౌని యాయుర్బలంబు
జాతకర్మంబు సేయించి సంతసమున
బాలకుశలవాస్తరణ నుద్భవిలుక తన
కుశలవులనుచు పేరులక్కుఱ్ఱలకిడె

క. కేవల సత్యస్వాంతా
ధీవిపుల బలార్క విజితదితి జధ్వాంతా
భావితసీతాకాంతా
సేవక జనవనవసంత శ్రీహనుమంతా.

మాలిని॥ సకలనిగమవేదీ సాధుగానప్రమోదీ
ప్రకటిత ఋజువర్త్మా రామపాదార్పితాత్మా
ముకుళితఖలకామా భూరిలంకేశభీమా
అకుటిలజనగేయా య్యారవీరాంజనేయా

గీ. అవధరింపు మయోధ్యలో నపుడు లక్ష్మ
ణాగ్రజుడు జానకీవిరహానలమున
దూలు చొంటిగనొకపూవుదోటకేగి
యెంతయుం దనలోదలడించెనిట్లు

కాంభోజి — త్రిశ్రగతి

ప॥ సా రీ గా రీ స నీ–సా–రీ గ మా ప మ గ రి ॥సా॥
అయోధ్యాధీశ్వరీ–యింతయ్యేనా మనబ్రతుకు ॥అ॥

అ॥ పా మ పా ధా పమా–పా మా గ రీ సా నీ ॥సా॥
ఎయ్యెడనుంటివో–ఏమనుకుంటివో ॥యు॥

1. ప ధ ని స రి స గా రి స నీ–దా ప మ గా రి గ మా
అరయగమనశోకము జన్మావధిగా జేసెనా
ప ని ధ పా ద నీ స రి గ రి–సా ని ధా పా మ గా రి ॥సా॥
పరమపావనీ మనకిటు– వ్రాసెనా కొయ్యదయ్యమయోధ్యా॥

2. సా నీ సా రి గ రి సా ని–దా ప మ ప ద ని స రి గా
నిండుగర్భిణివి నిన్ను– నేను విడువవలసెనా
మా ప మ గ రి సా రి గా ని–స రి గ మ ప ధ సి స రి ని ॥సా॥
వెండియు మనయాసలెల్ల–బెగ్గిపడటగలసెనా ॥యు॥

సీ. హరువిల్లువిరచి నాయురమునవ్రాసంశ నెగ్గించునప్పుడునున్నిగ్గగాల్పు
పితాజ్ఞనడవికై నెడలెడునా వెంట దోడెంచునప్పుడు సంతుష్టినిల్పు
బంగరులేడికై బ్రిమసి చనుపునను బుజ్జించుమతరి వింతమున్గవెల్పు
దశకంఠుడీల్గిం తరువాత నగ్నిసాక్ష్యమ్ముగ వరపతివ్రత్యమ్ము చల్పు

నవరసమ్ములకొప్పు మన్మథునితప్పు
మిట్టమీరాలను రేపు కొంపించుదాపు
నిర్మలపవిత్రికిం బ్రాపు నెనగు జేపు
నట్టి సీతాపుగన కెన యెట్టులోపు

గీ ఎంచగ ఘోరాన్యాయము సేచెడునుర్వశమగ్ని ఆర్జాయింబు శాం
తించగ నిన్నరణ్యముంకే బలియిచ్చితిగాని సన్ను బా
ధించెడు నీవియోగమును తెంపరి దయ్యము హాహో మ్మగాయీ హా
మ్మంచును నాకు వాగ్రిం ముపహాసమబాలు కొంల్మమియించు నే.

కేదారగౌళము — ఖండగతి

ప సా ని మ గ రి సని - సా రి గ మా ప ద స॥ సా।
నిందయును చీకటిలో - నీ సేయు జక్కనా।
రి స ని మ గ రి ని రి - సా ని మా గ రి స స॥ సా।
చంద్రుని విరహామున - కందుచుంటిని సఖ॥ నిం॥

అ॥ మా నీ మ గా మా గ - రి గా రి సా రి స
ఎందాకసైరింతు - మీఘోరశోకంబు
రి గ మా ని స ని స ని - రి గ మా ని మ గా రి ॥సా।
కందెదుటగని నెంగంబుగల్గినదాన

చ॥ సా రి గ మ గ రి నీ - మా గా రి స ని రి
డెందంబినుమునసే - నిందుంటినిగానీ
గా మా ని స రి ని మ గ - రి గ రి గ మ ని స ॥సా।
యందీవెటుబ్రతికెద - నానదొరగి యకటా ॥నిం॥

ఉ. అక్కట మానిపల్లెల విహారముసల్పి బిరానవత్తు నం
చెక్కువనమ్మిక న్వదలియంతయు మత్కృతినాజ్ఞచే దుదన్
మిక్కిలిమోసపోయితివి నీవతిదుర్భరగర్భ వేదనన్
బొక్కుచునుండి యేమయితివో యడవింబడి జీవితేశ్వరీ

సీ. చెలులకు ననుజూపి చిరునవ్వునందల మూచి గర్వించెద వొక్కమారు
నిరుపమసుందర నిఖిలజగద్వీర యోనాధయని పిల్తువొక్కమారు
ప్రాణనాయక నిన్ను బాసినక్షణమైన యుగమని చెప్పెదవొక్కమారు
ఎడదలొక్కటిగదా యొడళులవేరేలనోయంచు గౌగలింతొక్కమారు
సర్వసద్గుణ పుంజమా చక్కదనము
ప్రోవ నాపూర్వపుణ్య స్వరూపమా మ
దీయహృద్దీపమా యోవిదేహతనయ
నామజీవంబసీత నిన్బాసినాన.

గీ. ఇట్లుసీతకొరకు నెంతయు బలవించి । రత్నమంటపమున రాముడంత
గన్నుమూసి తనదు కలలోన జానకిం।గాంచి యుల్లుపట్లైగనికరమున.

మారరంజని — చతురస్రగతి.

ప॥ సీ స రి గా మ ప మ గ మ దా ప మా - పా ధ ని సా ని ద పా
మా గా రీ స ॥సీ॥
పోయిన ప్రాణము తిరిగివచ్చిన - ట్లీయెడగన్పడి నాపా జానకి ॥పో॥

అ॥ దా ప మా గా మ గా రి గ మ ప దా - సీ స రీ గ మ గ రీ గా
మా గ రి ॥సీ॥
హాయిగానీదురొమ్ముగుదుచున - య్యార్భకుంపుమనవాడాజానకి ॥పో॥

చ॥ గా ధా ప మా గ రి సా ని సా రి గ - మ గ మ ధా ప ద ని
సా సీ ధ ప మ గ ॥సీ॥
నేడేల నీవు పతివ్రతామణి - విగదయెల్లరికి నిష్కల్మషవని

మా ప దా ప మ గ రి గా మా ప మా - గా రి సా ని స రి గ
మ ప మ గా రి స ||నీ||

నీయుదారమహిమగన్నరుప్పమా - నీవునేనుమరలగలసియుందము||పో||

మ. అనుయోషిల్లవదేమి కోపము దురన్యాయంబుగా బౌరులెం
తయు మర్యాదము నీకతంబునను నిందస్వేచ్ఛులుంబట్టి స
న్నయధర్మంబులు తప్పకుండ జనులన్పాలింపగా గోరినీ
భయదారణ్యమునందు బోవిడచి యుబ్బంగిన్విలాపించెదన్.

గీ. అనుచు వేమనతసికనులనుంగటిసీత | మాయమయ్యె మరియుమహిమతో వె
లుంగుచుండినశివలింగమంతటఁజూచి | ప్రణతుఁడగుచు రాముడునుతిసేసె.

శూలిని - రూపకము.

ప|| ప మ గ మ ప ధ నీ స రీ స - రి స ని ధ ప మ గా మా ||ప||
జయజయ కరుణాంతరంగ - జయజయ శివలింగా ||జ||

అ|| గ మ గ రి గా మ గ రి సా ని - స రి గ మ ప మ పా దా ||అ||
జయజయ కామమదభంగ - జయజయ ధవళాంగా ||జ||

మి|| ని స రి స ని రి స ని దా పా - మ గ మ ప ధ ని స ని రి సా
జయజయ జలధినిషంగా | జయజయ విధృతకురంగా
ని రి ని స రి గ మ ప ధా నీ - స ని రి నీ ధ పా మ గా మ ||మి||
జయ భువతిమిరపతంగా - జయ యుమాహృదబ్భృంగ ||జయ||

1. సా నీ ధ ప మ గ రీ స ని - సా రి గ మా ప ద ని స ని - సా రి
స ని ధ ప మా గ రి - సా రి గ మ ప ధ పా మ గ
సృష్టిస్థితిలయకారణ - సేవకకష్టనివారణ - దుష్టతిమిరవిదారణ-
దుర్గాహృదయవిహారణ

మా గ మ పా ధ ని సా రీ - సా ని దా ప మ గా రీ స
నష్టసమస్తవిమోహా - నాగచర్మాలసద్దేహా
రీ గ మ ప ధ నీ సా రీ - సా నీ ధ ప ధా పా మా ॥ప॥
పుష్టనృపభరాడ్వాహా - భూతప్రియమోత్సాహా ॥జయ॥

ఉ. పారములేని సంసరణవార్నిధియందు రజస్తమోగ్రహా
క్రూరనితాంతబాధలను గుందుచు దుర్విధిచేత జీవనా
ధారముగాజరించు నిజదార నరణ్యముపాలు సేయు బ
ల్దారుణకర్ము సత్కులకళంకుననుం దరిజేర్చుమా శంకరా.

సీ. అప్పుడు శ్రీరాముని కాలింగమందున వినబడెనిట్లు లవిశదముగను
రాముడా నమ్ముము నీమనోభ్రమ జగమంతయు గాని సత్యమ్ముకాదు
నిత్యమానందమునిర్గుణమగునాత్మతత్త్వమీవిశ్వంబుదన మహిమను
పుట్టించిపోషించి పొలయించునట్టుల నాటకము నిచిరహాస్యంబుజూమ్ము
తోడరి నీసీడజూచి నీవడరనేల ! నీవె యీ లోకమంతయు నీకుదప్ప
వేరువస్తువు లేదని విశ్వసించి ! సర్వమోహంబులం ద్రెంచి శాంతిబొందు.

గీ. నీకునిశ్చలతత్త్వంబు నెరుగ నవసరము ! గసుతుం దోడుత మనోవ్యథమరువబోక
తోడరి ఈలోకధర్మంబున దుప్పుచుండు ! మేలవేమాట లేనేనీయింతనిజము.

చ. ఇటు కలగాంచి మేలుకొని యెంతయు నద్భుతమంది రాముడం
తట గనకున్న మోహము విదల్చిన యప్పరమాత్మతత్త్వముల్
స్ఫుటముగ జ్ఞప్తి తెచ్చుకొని చోద్యముగా జరునవ్వునవ్వి ది
క్కటములు మ్రోయ నీశ్వరుని దన్మయతన్నుతించె నిట్లులన్.

రఘుప్రియ — ఖండగతి

ప॥ మా పా దా ప మ గ - రీ స ని స రి గ మ ప ద - ని స రీ గ
మా పా మ గా - మ ధా నీ ధ పా ॥మా॥
ఈవే నేననుచు - నిజ్జగము భ్రమయనుచు - నెరింగించితే శంకరా -
ఓ కే శంకరా ॥ఈవే॥

అ॥ దా పా మ పా ధ ని స - రీ సా ని సా రీ గ । మా పా మ గా రి
స ని ధా ని సా నీ స రి గ
నాపంతమాంత్పుటకు-నాకిట్టులద్వైత । భానంబు దెల్పితివ - కేవలా
నందమయ ॥నీ॥

చ॥ మా పా ధ నీ స ని ధ - నీ రీ స రీ గా రి । సా నీ ధ పా మ గ రి
గా మా ప ధా పా ॥మా॥
నీవేపజ బుధుని - నేనేయుబద్ధంబ - హావిశ్వమంతయు న-హంకార
జన్యం ॥బీ॥

గీ. ఇట్లు రఘురాముండు బరమేశునవలన
దనరునిగూఢాద్వైతాత్మతత్వమెఱిగి
స్త్రీయథమూంబుతోడ నిశ్చింతనుండె
నవిజయు గల వనములో నొక్కనాడు

సీ. పడమట విశ్రాంతిబహురవి తనసిరిమదిఘనా దమఁగుఱ్ఱ కొప్పగించె
జానకిసతిక్కరిణ స్నానత్యోంతరముల నిండినయుడ్డు వెన్నెలలుగాచె
సిగమందమైపగల్లి గురుగప్పుచుండంగు పాంథుల విరహంబు పెద్దరిల్లె
సహజగానకవిత్వశాలిదరిణ కుమ్మశాస్త్రవిద్వత్తునవలె జక్కసారసహాసి
అందముగనట్లుపున్నమసందెవిరాళ । జానకి యు నేకతంబున ప్రాణవిభుని
చెంతదానుండకుంటకుజింతబొంది యెడనెనీరయిబట్లులనడల నొచ్చె.

సాలగము — రూపజను

ప॥ సా రి గ మా పా దా నీ - సా నీ ద ప మా గ రి నీ ॥సా॥
కోమలమేఘశ్యామా - రామా యెటు తాళుదురా ॥కో॥

అ॥ పా మ ప ద ప మా గా మ గ-స స నీ స రి గ రి సా రి ని ॥సా॥
సామియుపుడు నీచెంగట - జరియింపగ మనసాయెర ॥కో॥

చ॥ గా మ ప దా ప ని దా ప మ - పా ద ని స స స గా రీ ।
ఈమధురంబగు వెన్నెల - యీ నులయుమారుతంబున్

సా సీ సా రి గ రీ స – ని ధ ప మ గా మ గా రీ ని
సామీనీతోడనున్న – సఫలమగునుగదానాకు ॥సో॥

1. దా ప మ ప ద ని స రీ గ రి – గా రి స సీ సా రి గా రి
ఎన్నడు నిమగనుగొందు మ–రెన్నడు నీప్రేమగందు
సా ని ధ పా మ ప దా ప మ – పా ధ సీ ధ ప మ గ రీ ॥స॥
నెన్నడు మోహాముదీరగ – నీవునేను గలిసియుందు

మి॥ సీ స రి గా మ పా మ గా – మా ప ద సీ స రి గా రి।
నెన్నడు సీగభీరవా–క్యంపుగ వీనులవిందు
సా సీ దా సీ ద ప మా – పా గ మా రి సా ధ రీ గ ॥సా॥
నిన్నాళ్ళిట్లుండెనునా – డెంత మొండి జీవుడందు ॥సో॥

సీ. ఔరనేమాత్రమె యాలించునటువు స్వామిసుమిడికింబెట్టు ముద్దునేపుడు
తోలుత నస్మరిపించి పలికించి సైందుపో సరసంబుజేసిన జాణతనము
అలదండకాటవియందుమా బికాల్వల తెన్నున నన్నెత్తుకొన్న కూర్మి
వామాంకమునసుంచి పట్టాభిషేకంబునందు నాకుం జేపినట్టి గొప్ప
ఏను నెలతప్పినప్పుపిత్ర్యాణమింక। దీచుగలనంచునీవుబొందినముదంబు
నెంతకనితలపోయుదు నెట్టులోతుడు। నోముఫలమిట్టులుండెనా రామ
రామ॥

భోగవసంతకము — రూపకము.

ప॥ సా ని దా మ గా రి గా మ – దా మ గా రి సా రి సీ ॥సా॥
రామ బాసియుంటి నెంత – రాతిగుండెదాననో ॥రా॥

అ॥ సా రి గ మా ధ ని సా సీ – రీ ని ధా మ ద మ గ దా ని ॥సా॥
ఈ మనిషాటికలోన – నేలనిట్లు బ్రతుకగంటి ॥రా॥

ప॥ గా ద మ గా రీ స రి స ని - సా రి గ మ ద నీ స నీ ద
ఏమియు బాపంబెరుగని - యింత విరహగాధ రాల
మా ధ మ గా రి గ రి స ని ని - సా రి గ మా ధ మ గ మ ధ ని ॥సా
నామగచేల ననువిడచె - ప్రేమ మొకింతయు దలపక ॥రా॥

1 రి స ని దా సి దా మ గా మ - ద ని స రి గా మా గ రీ స
జనక జాతనైననేమి - సకల జగద్వీరుడైన
రి స రి గా మ ధా మ గా రి - సా ని దా మ గా మ దా ని
యినకులాబ్ధి చంద్రరాము - నేనుగట్టుకొన్ననేమి
స రి గ రి గా మ ద నీ సా - రి స ని దా మ గ రీ గా
అనలము సాక్షిగనా పా-వనతంజూపిననేమి
మ దా మ సి గ రి సా సి-స సీ ధ మ గా ధ మ గా ధ మా ధ ని ॥సా॥
జనాపవాదము నా పే-పిననిటులుంచెను విధి ॥రా॥

సీ॥ నాథుపంతోడ సన్నగిలిపోనని మాని గట్టిగ నాకానఁబెట్టినాడు
గానియిప్పటికైన గరుణించకుట కేహేతువో నాదురదృష్టమేమొ
అంతవానికి బుట్టినట్టి నాబిడ్డలు మధుకరవృత్తితో మనగవలసె
సంపూర్ణభావుడౌ జనకునికీవార్త యెటులసిగ్గుమాలి పుత్రించుదాన
రాము నిక జూడకున్న నేబ్రతుక లేను
చంటికూనల నెడబాసి చావలేను
అక్కటా ద్వంద్వసంకటమయ్యె నాకు
నిద్దియుం దోచకుండె నేనేమి సేతు

క. అని కన్నీర్వెంచెడి తల్లిని గాంచి కుశలవుల్గాంచి కనికరం
బున యింతయు సందియముం బెనయగ నిట్లనిరిది గులుమిగిలిన సుతులన్.

ధాతువర్ధని — త్రిపుట.

ప॥ సా ని ధా ప మ గా మా పా ధ ని - రీ స రీ గ మ పా ధ నీ రీ ॥సా॥
ఏలనేమాయమ్మా నీవిటు - లేమ్రుచుంటివిపల్కు - మాతో ॥నే॥

అ॥ గా మ ప మ గా రీ స నీ ధ ని-సా ని రి గ మ గా రి సా రి ని॥సా॥
చాలునిక గన్నీరువంచకు - చాలు మాకును శోకమయ్యెను ॥నే॥

మి॥ పా మ గ మా ప దా ని సా రి స - నీ స రీ గ మా పా మ గ రి
మేలుగజాలినంత భిక్షము - మేముఁనేముతే లేదనియో
సా రి స నీ స రి గ మ ప మ గా-రీ స నీ ధ పా మా గ మ ప ధ నీ రి॥సా
మేలిమి లేక నినుముసలి వా-ల్మీకి తాతయేమైన,గసరినాడా ॥యే॥

1. స ని ధ పా మా గ రి గ మ ప ద ని - సా రీ స నీ దా ప మ్మా
మరియు నీవేడ్చినను నిజముగ - మాకోడుసుమ్మా యమ్మా
స రి గ మా పా ధ ని స రీ స ని-స నీ దా మ ప మా గ రీ ని
సరిగమాప్రశ్నముల కిప్పుడు - సమాధానము మాకు దెల్పుము
రి స ని ద మా పా ధ నీ సా - రీ గ మా గ గ స ని ధ ప మ గ
పరువుగ మమ్మొక్కరైనగ - బ్రాహ్మణార్ధమునకై పిలువరు
రి స రి గ మా ని ద మ ప ద-నీ సా ని ధ పా మ గ రి స ని॥సా॥
గురుతుగ మాకుం దండ్రియు గుల-గోత్రంబులు లేవని జెప్పెద॥నే॥

౨, ఇట్టులడిగెడు బాలుర కింతియుద్విగ్నమైన నన లేక వాల్మీకమౌనిదరికి
జేరి కొనగోట వాల్గంటినీరు దెసల జిమ్ముకొనుచు డగ్గుత్తికం జెప్పెనిట్లు.

పావని — మిశ్రగతి.

ప॥ రీ సా నీ దా పా మ గా రి - సా - నీ సా రీ గా మా ప ధా నీ ॥రీ॥
ఎన్నాళ్ళు సైరింతునండ్రి - నే - నీ శోకాగ్నిం బూర్చుచుండి ॥ఎ॥

అ॥ పా మా పా దా ని నా-నీ గా రి స ని దా ప। మా పా మ గ రి
సా ని - ద ప మా ప దా ని సా॥
పన్నెండేండ్లాయె నా-పాపిరోసునెడబాసికన్నారనిక నాథు-గననోచు
నైతినా॥ యె॥

చ॥ దా . పమా గా రి స ని స గ రి-గా మ పా ధ నీ స . సా ని॥
నన్ను గన్నర్పముని యొకరీ-చిన్నికూనలుం దమయమ్మన్ ।
గా రి సా ని స రి గ మ ప ద ని - సా నీ ధా ప మా గా రి సా ని । రి
ఉన్నగోత్రము చెప్పుమనెదర-యోయెల్లుత్తరం బెట్టెదాన ॥న॥

1 మా ప మా గ మా ప దా పా - దా నీ - రి స నీ ధ ప మా గ రి సా।
బాసజేసినావు కావా - నన్ను - పాలించునాథుని గల్పరావా ।
నీ స గ మ ప మ పా దా-సా-సా ని దా ప మా గా రిగా గా ।
గాసిబెట్టను మునిమిన్నా-నీ-కన్న నాకేదిగోప్ర-యన్నా ।
రి స నీ ద-పమ-గా మ ప ప ని సా ని । సా ని దా ప మ పా ధా - ప
మ గ మా ప దా ని॥
ఆసబెట్టి-యును-రాకనింతకునాథు।గాసింపనమపసు-గనుగ దేమి సీకు।
సా రి గా రి స ని స రి గ -గా ప మ దా ప దా నీ స ని ।
వాసిమీరంగ గుశలవులనే-బంపుచూ నాదుపుట్టింటికి ।
గా రి స నీ స రి గ మా ప దా - ని స రి స ని ధ ప మా గ రి స ని ॥న॥
నేనను పాయము నన్నైననే-నిపుడెసుఖముగజచ్చి బ్రతికెద ॥న॥

ద్వి॥ అని యేడ్చు సీతతో నర్భకులు రాడ-ఘనరోదనము సేయు గాంచి మౌని।
2 తానుగూడం గంటతడి పెట్టి ధైర్య।మానుచు నుదకిట్టులని యె రాయసుకు।
3 ఓయమ్మ శోకంబు నుడుగుమునీవు । నీయాత్మజులతోడ నేను నయోధ్య ।
4 కరిగి యుపాయంబు నరసి రాముండు । తిరిగి నిన్ బిల్పించు తెన్ను బన్నెదను ।

5 సైరించియుండుము సంయమీంద్రులకు। నారయగా నసాధ్యంబెందు గలదు।

6 అనుచు బాలురగాంచి యమ్మునియేగె। గొనకొని మంచి శకునములు రేగె।

క॥ శ్రుతిపంజరంపు చిల్కా సతత శ్రీరామనామసాధనశుల్కా
తతలంకానగరోల్కా। గతలౌకికదుష్కల్క కరువలిమొల్కా॥

మంగళమహాశ్రీ

పండనుచు భాస్కరుని-బట్టుటకు లేబురిటి-పాపడవుగా నెగిరినావా।
పండువుగ సీతకు శు-భంబులను దెల్పి సుర-వైరిపురికగ్గియిడినావా।
కొండలను రోమముల-కున్కములుగా జుట్టుకొని-గొప్పకడలిన్వెసరబోవా।
మొందుగను రామునకు-మేలిపికిర్తిగాను-మేటిహనుమంతుడవు నీవా॥

వ॥ దేవా! యవధరింపు మెట్లనేకలకు వాల్మీకుండు ప్రభాతంబున నయోధ్యా సమీపంబుజేరి కాలోచిత కృత్యంబులందీర్చుకొని తమయమ్మనూటగట్టి యిచ్చినచద్దిభుజించి సేదదేరి కుశలవులంజూచి యన్నలారా మీరు కిన్నెరులు సరిగ శ్రుతిజేసికొని నేజెప్పిన రామాయణంబు సార్థకంబుగ నిష్ఠారంబున బ్రీతివిశేషయుంగ దాహశాంతికై యావుపాలుమాత్రమడిగి గ్రోలుచుం బౌరులవీనులకు విందొనర్చ సంజపొద్దుననిటకు మళ్ళిరండని యాజ్ఞయిచ్చిన నవ్వాల్మీకముని యుబ్బాలకులుతుమ్మెదరోదమాడ్కి దంతీనాదంబులు మనంబుల హెచ్చరింప గోయిలలు మోగినట్లు-నెమిళ్ళకూయుభంగి - నొల్లుపేలుగరణి - తారాజువ్వలెగయులాగున - చింకీపావురంపుమొగ్గలతీరున-మేల్పటాసామొనర్చినగతి జక్రంబులు దిరుగుచాడ్పున - పిట్టాపానీల ఖదమువలె-నరబ్బీగుర్రంబులను డాంబాజీపసందున నేపాళపుబుంగలూదునట్లు-నీటిపైవిసరినట్లు చిల్లపెంకలెగురుగముకక్రె-సన్నజాజులు జల్లుతెరంగున-గపురంపుటనటిపండ్లొలచుభంగి - మలయమారుతము వీచుసొగసున-గొండపక్కల మాటిమాటికి హెచ్చుతగ్గులం బొర్లిపడిసుడిగొని రేగు సెలయేటి కెరటంబుల విధంబున - బూలచెండ్లాడుబాలపున - గవ్వలు గిలకరించురీతి దేనియలూరుతెన్నున - జిత్తజల్లుబాగున - బన్నీరొలకుపోల్కి - పండువెన్నెలగాచుపోడిమి - నమృతసారంబుగరిమ నిరుపమానందంబుగ బల్కు

రాగభేదంబులం దిగ్గ్రాము గ్రామమూర్ఛనలొప్ప -- జెక్కు - తాళంబుల దశప్రాణంబు లేర్పడం బ్రస్ఫుటచ్ఛందో వ్యాకరణార్థంబుల నవరసంబులుట్టిపడ వాక్యవాక్యల శ్రీరామచరితంబు బాడుచుండ గొంతవడి నిశ్చేష్టులగువారును - తత్త్వార్థానుసారంబుగ నానందపరవశులై కంతులిడువారును - మూకమూకలుగ వెంబడించువారును - తూపులు ద్రిప్పజాల కచ్చెరువడి చూచువారును - మనుజమాత్రులకీ దివ్యశారీరంబు లెట్లుండుననువారును సంగీతసాహిత్యంబు లొకదాని కొకటి మీరి యపూర్వంబులై జగదేకమోహనంబులై యున్న విప్రసికూనల కెట్లు లభించెననువారును - భళి భళీ యాశ్చర్య మాశ్చర్యము వయస్సుకొప్ప రూపురేఖలకు శ్రీరామునకు నీరికి నిర్వంతయుం భేదములేదిదేమా యయో యనువారును - లోకాపవాద మోర్వక విగ్రాంబు నిందుకర్భిణి యగు జానకి నడవిపాల్సేయించెను గానియాపె యోల్లో వైవపశంబున బ్రతికినిస్సందేహంబుగనిప్పిల్లలంగాంచెననువారును - మొదలుగా బౌరులద్భుతామోద సంశయంబులు ముప్పిరిగొన వెనురాగ నబ్బాలురు - కొంతతడవునకు గోలగుమ్మములు జేరి గానమోహితులై మత్తుమందు జల్లినట్లు మైమరచియున్న ద్వారపాలకుల నిరాటంకముగ గడచి రాజసభకు సమీపించి క్రమంబుగ రవ్వ హూళ్ళిన మధురకంఠనాదంబు లేక గు సర్వప్రాణుల నొక్క మొగి నానందమూర్ఛన్ముంచిన నొకంతతడవు రాముడత్యద్భుతంబున నబ్బాలకుల కెదురేగి యుచితాసనంబులం గూర్చుండబెట్టి వారల కిట్లనియె

రసికప్రియ — రూపకము

ప॥ దా పా మా గా రి స ని ధ - ని స రీ స ని ధా ప మా గ ॥దా॥
ఏయూరివ్వారి తనయు - లెరిగింపుడు బాలురార ॥వే॥

అ॥ మా పా మ గ రీ సా రి గ - మ ప ధ పా మ ప ధ ని సా ని ॥దా॥
మీయాకృతి మీగానము - మిగుల నద్భుతముగనున్న ॥వే॥

చ॥ గా మ ప ధ ప మ ప దా ని స - రీ గా మ ప ధా ని సా ని
ఏవధిపుని చారితంబిది - యెవ్వారు రచించెనిది

రీ స రీ గ మ ప మా ధ ని - సా ని ధా ప మా గ మా ప ॥దా॥
హాయిహాయి మిముగాంచిన - యమ్మ యెంత ధన్యురాలో ॥యే॥

1 ప మ ప దా మ గా రి సా ని - సా రి గా మ ప మ దా ప మ
మముదరింపజేయనిట్లు - మారువేసమున వచ్చిన
ప ద ని స రీ స ని సా ని ద - ని రి నీ ధా నీ స సీ ద
యమితదయాంబుధులౌ హరి - హరులో మీరన్నలార
ని స రీ గా మా పా ధ ప - ధా ని సా ని రీ స సీ రి
అమర న్మల్లోకంబుల - నైన నేల జాలుమీరు
స ని ధ ప మ గ రీ స నీ స - రీ నీ గ రి సా ని దా ప ॥దా॥
క్రిమమెరుగని బ్రహ్మ కావి - కౌపీనము లేలగట్టె ॥నే॥

౭. అనుచాశ్చర్యమునన్మ్రొక్కిన రాముని కీట్టులనిరి కేల్మోడ్చి ప్రేలతో
వినయమువీరగగుశలవు లనూన వాల్మీకిముని వ్రాల్కందరు వోగడక.

విశ్వంభరి — ఝంపగతి.

ప॥ స రి గా మ పా మా గ - మ ప దా ప మ గ రి స ని-ధ ని స ని
దా ప మ గ రి - సా రి నీ సా రి గ రి ॥స॥
వినుమయ్య మాయూరుమునిపల్లెయిచటికోక - దినము పయనంబు
వల-దిక్కు-నందున్నయది ॥వి॥

అ॥ ప మ ప ధ ప మ ప గా మ - ప మ గ రీ సా రి స ని - స రి గ మ
ప ధా ని స ని - రి స ని దా ప మ గా రి
జనకునెరుగముగాని-జననిమాకుంగలదు - పోసరముము బెంచునొక-
మునిలింగడముతాత ॥వి॥

మి॥ స రి గ మా ప ధా పా - సా ని రి సీ ధ మ గా - మ ప దా నీ సా
రి ని - గ రి ని ధ ప గ రి ప ధ ని ॥ప॥

మునురచించినేపెళ్ళిన్న్కస్కుపాయములఘనమౌ శ్రీరాముని-కథ
యట యది నిజముగ ॥వి॥

గీ అనుచు ముద్దుగొల్లునయ్యభక్తులను నం। తఃపురంబులోని తల్లులు మొన
లతివలకును జూపియధిపుడద్భుతమున। బాహుమనగ వారు పాడిరిట్లు

వరుణప్రియ-రూపకము.

ప॥ గా మ పా ధా ప మా - గా రి సా ని సా గ రి ॥గా॥
ఇంక జాగేలనే - యింతి సైకజాలనే ॥ఇ॥

అ॥ నీ స రి గ మా ప మా గ - ధా ప మ గా రి ని సా ॥గా॥
పంకజాక్షీ నీమనోవి - పానికిబూరానటే ॥ఇం॥

చ॥ రీ గ మ పా ధ ని సా ద ని - సా రి గ మా ప మ గ రి స ని
జంకెన నిల్పలిమినప్రితి - సల్పగకాపటుః కతెనున
గా పా మ గ పా మ గా రి - సా ని ధ ని స రి ని గా రి ॥గా॥
శంకింపకనున్న నీకు - కింకరునిగ నేలుకొమ్మ ॥ఇం॥

1\. పా దా మ దా పా మ గ రి - గా మ దా ని దా పా మ గ
త్రైలోక్య వీరుండనగు - రావణుండ నే నెక్కుడ
రీ గ మా ప మా గ రి నీ - సా రి గ రి ని సా రి గా మ
వైరిప్రేస జాలని యూ పేదకుకు రాముడేడ
దా ప మా గ రి గ మ గా రి - సా ని స రి గ ధా ధా ప మ
చాలు జాణతనము లేని - చక్కదనము నీకెందుకు
ధా ప మా ప పా ని సా ని - గ రి స ని రీ స నీ ధా మ ॥గా॥
మేలో [illegible] - [illegible] ॥ఇ॥

గీ. ఇటులగోరమిాన మెగనువ్వుచోయ్యార । మునను బోం విరుచుకొనుచు వదరు
వానివంక గడ్డిపరక నొక్కటిబెట్టి । పరమసాధ్విసీత పలికెనిట్లు.

దేశాక్షి — రూపకము.

ప॥ సా రీ గా మ ప ధా సా - సా నీ దా మా గా మ రి ॥సా॥
రామా రాక్షసభీమా - బ్రోణేశా యెందుంటివి ॥రా॥

అ॥ దా మా గ మ రీ స రి గ మ - పా ద సా ని ధ రి స నీ ద ॥సా॥
ఈ మూర్ఖుని కారులరుచ - నెట్లుసైచి బ్రతుకుదాన॥ రా॥

మి॥ రీ గ మ పా ద స ని దా మ - గా మ రి స రి గా మ ప దా
వేమరు నగ్గదరి దుర్భోళ్ళ - వెర్రిమిసతవాలికని
సా ని ధ రి స నీ ధా మ గ - మ రి స రీ గ మా ప ద స రి ॥సా॥
తామసుడిటు నాచెంగట - తనబడాయి జూపెనహాహా॥ రా॥

1. ప ద మ గా మ రి సా ని ద -స రి గ మ ప ధ రి స నీ ధ మ । ప ద స ని
దా మా గ మ రి స - ద స రీ సా ని ధ మా
పరమనీచునకు నీవేట-పరమపురుషుడవు నీవేట । సరియగు నామెర్గు పురుగు జగతినూర్వ్యనింతో
గ మ రీ స ని దా సా రీ - గా మ పా ద సా ని ద మా । ప ద స రీ॥సా
గా మా రి స నీ - దా మ నీ ద మ గ మ రి స రి ॥సా॥
దురితాత్మకుడీసాధు - ద్రోహిరాక్షసాధముడుగా । నిరుపమసౌందర్య నిధి-నీమహాత్మ్యమెరుగ గలడె ॥రా॥

గీ. అనుచు బరమసాధ్వియగు సీతపల్కిన । నంట వెరచి రావణాసురుండు
మరలెనిటులబాముచిరుతలగనిశాంత । యనియె రాముతోడ నమ్మతమున

మలహరి — త్రిపుట.

ప॥ రీ మా ప ద సా ద పా మా-గా రి సా ధ స రి మ పా దా మ ॥రీ॥
అన్నాకనుగొంటినే యీరా - చిన్నిచారలను సివానిం ది ॥ మ॥

అ॥ పా ద మా ప ద సా ధ రీ గ రి– సా ధ పా మ గ రీ స రీ సా ॥రీ

ఉన్నవన్నియురూపురేఖలు – నిన్ను సీతనుబోలియేమో ॥య॥

చ॥ రీ మ ప ద ప మా గ రి సా ధ రి– సా రి సా ధ సా రీ గ రి స ద

కన్నుగవలుకాటుకపుల్గుల–కన్నమిన్నలై జానకివలె

సా రి మ ప ద ప మ గా రి సా రి– స స రి మ గా రీ మా పా మా గా రీ॥

నన్నెయుమిగిలిన యంగసౌష్టవమునకు నీతీరే నీయచ్చే ॥య॥

1 దా ప మ గ రీ స రి స ధా రి– సా రి మ ప ద మ పా ద సా ద

ఎంతపనిజేసితివి తండ్రి యింతిందవులకప్పగించి

రీ స గా రి సా ధ ప మా ప ధ– సా ధ పా మ గ రీ స రీ ప మ

మోతజెప్పినం బిలిపించక–పోనవాతెలకోడియుంటివి

గా రి సా రి మ ప దా సా ధా–రీ స గ రి స రీ సా ధా ప

కాంతయత్తయిలు పుట్టిల్లు – గాని యడవిలో నీళ్ళాడి

మా పా ద స రి స దా ప మ గ రి–సా రి ద సా రిమా పామాగా॥రి॥

చింతాంబుధిపడి నామరదలు – జీవించుటెట్టులొ పన్నెం ॥జేస్త.

గీ॥ అనుచునంతఃపురంబున నతివలెల్ల
నెంతయుం జానకింగూర్చి యేడ్చుచుండ
నెడదనీరయి రాముడుంబుడుతలదెస
బలుమరుంబరికించి యిట్టులదలంచె

యాగప్రియ — ఖండగతి

ప॥ ని స రీ స నీ ధ పా–మా గ మ ప ద మ పా ద ॥అ॥ ప మ గా రి
సా రి గా–మ ప ద నీ రి ని సా ॥ ॥ని॥

అనియేమోకాని యిటా – యభ్యాంతులగనినంత ॥అ॥ నెదశోనవింతగా–
బోదలుచున్నదిప్రేమ ॥య॥

మి॥ గ మ ప ద నీ ద పా మ - గా రి స రీ గా మా-ప దా ప మ ప
దా నీ-సా రి స ని ధ ప మ గ రి ॥ని॥
పదపడియిక శాంతి - బలికినయట్లే మా। విదేహసుతయేయు - పిల్లల
గనదగినది ॥య॥

1. ప మ గా మ ప ద నీ స-రీ గ మా ప ద పా మ। ప ద ని సా రి స
నీ ద - పా మా గ రి స నీ రి
కుడిసైపదరె నేత్ర-కోణమిప్పుడు నాకు। కడుదయనివ్విధిగాంచి-గావిం
చునోకో నాకు

స ని దా ప మ గ రి గా - మ ప ద ప మ గ రీ గ మ
ప ద నీ సా రి స నీ - ద పా మ గ మ గ రి సా ॥ని॥
వడినిబ్బుకుతలునా-కోకుకులనుచు సీతయు। నడకిన్నాయిగను-న్నదం.
చువినగలనో ॥య॥

గీ. అంతద్వారపాలు డధిపునింతోనసె। పరిభవముదిగోచూడుపౌరులెల్ల
దమకుజేయునిన్నపమి చెయునుచు బత్రికమిచ్చెదాని రాముడిట్లు చదివె

సీ. స్వస్తిశ్రీరామా నీకు జగదేకవీరుండ నిష్కళంకచరిత్ర నిరుపమాన
ధైర్యమందర సర్వధర్మ స్వరూప సత్యపరాక్రమా కరుణాబ్ధినిఖిల
దుష్టసంహార శిష్టరక్షణలోల యాశ్రితమందార యవధరించు
ఒడలెరుంగని చాకినుడినమ్మి నిర్మలనీతి రాజ్యంబు నెరుపగోరి

పరమసాధ్వియు బూర్ణగర్భవతియైన
జానకి న్విధివశమున గానలోన
నీవు విడిచిన మొదలు సున్నృష్టి లేదు
గనుక యామెనునీవేలుకొనుము మరల.

గీ. అట్లు చదివి రాముడా బాలగోపాల
ముగను పౌరులెల్ల మొనసి కోట
చెంతనుంటజూచి చిరునవ్వుతో లక్ష్మ
ణునకు నిట్టులనియె జనులజూపి.

హాటకాంబరి — రూపకము

ప పా మ గ రీ స ి ప రి స-ని ప రి గ మ ం ధా ప మ ధా ॥పా॥

నెమ్ముడాయీరాజసము సేయు — తగవు బరికించితి నా ॥త॥

అ॥ నీ స ౕ గ మా గ ౕ స ని-స ి స ని ధ ప మ గ ప మ గ మ॥పా॥

నమ్మంతింబ్రతిమునను — సలు చదల యుగక నృపతి ॥న॥

చ॥ పా మ గ ౦ స ని స రీ గ మ-ప ని ప దా ప మా ప గా మ

నమ్మి నిముస ముఃపల్లెను — జని మ నా ౖ ప్పకేగ

పా ధ ని సా|ని ధ ప మ గ ి-గా ని ా మ నా ప దా మ॥పా॥

నెమ్మిని నీవది నెవిలుకు — నీవు నేను ంగొతతెమ్మ ॥నె॥

1 ప రి గ మ పా దా ప ని గ రి-సా రీ ని స రి గ మ గా రి

ఇవకులము బట్టిరని — యుగ్మళ్ళను నరి మొ

స ని ద ని రి స ని ధ ం ని గా - మా ప గా మ రి గ ని పా ద

వరమున శుభశకునములు — బ్రతి పిరిబ్రతికి యుంబు

ని స రి గ మా పా దా నీ-స ని దా ప ని గా రి సా ని - స రి గ రి

గా మా ద ప దా-ని ప ప మ పా గా మ రీ స ।పా॥

నను గొ నెవన్నెనే స-త్యపరాక్రమశాలిని నిజనమునిసంతానము

జనకజనం సేగుగా ॥నె॥

గీ॥ ఇట్లు లక్ష్మణుం బంపించి యెల్లవారు। ల్లసిలుగుశలపు చేసి నరరాయు

డాత్మచరితంబువినుచు దేవంత టముని। పట్టిలోపి యుబ్బంగినసరసోచ్చ

శ్యామలాంగి — రూపకము

ప॥ సా రి గా రి సా నీ – సా రి గా మ పా మ గా రి ॥పా॥

ఏమిసేయునో పాన్ని-నేనునొద్ద కేగిమాని ।యే॥

అ॥ సా నీ ద పా మ గా రి స-నీ స రీ గ మ గ రి నీ ॥సా॥

నాముద్దుకూరలంగని – నాధుడెట్లుతలచునో ॥యే॥

మ॥ పా ధ ప మా పా ధ నీ స-ర్ గ రీ స నీ దా మా। పా ధ ని సా రి గ
మ గ రి-సా నీ ధ ప మా గ రీ సా॥

పామరలోకాపవాద-పాతగిల్లెనో లేదో। వానుభుజంబనరె కునా-భా
గ్యాధికపంటునో ॥మే॥

1. ప మ పా ద ప మ ప మా గా-రీ స నీ స రి గ మ ప ద మ
మునుపంతటి యెడబాటుల్ బొందినయెవ మానలవిభుని

గ రి స ని సా రి గ సా రీ-దా మ ప దా పా మ గా రి
గనినటులిప్పుడు రాముల్-గందునో నాపుణ్యామే మొ

స రి గ రి సా రీ గా రి స-గ మ ప మ దా ప మ గా రీ।స ని స గ
గా రి స నీ స రి గా మ ప మా గ రి సా నీ ॥నా।

మనసునకేమోస్థైర్యము-మరిమరి బుట్టుచునుండెల్ ।గనుబడుచు-న్నది
సర్వజగంబిది రామమయంబై ।మే॥

సీ॥ నాధునితోడ నన్గలిపించకో నీకు భూదేవి ముత్యాలముగ్గుబెత్తు
సూర్యుడా రామునిజూపుమానీకు గాగెనుగోవుపాలార్పించవసేతు
వరునినర్గూర్చుమా తిరపతీశ్వరనీకు మొహారులనోకకోటిముడుపు
దాతు

నసువిభునింజేర్చుకనకదుర్గానీకు గరిసెడు సన్న చెందిరముపూతు

ననుచు వేల్పులకున్మ్రొక్కు చెనిమిటినగు । వర్తమానంబుగోరినల్లంక
లరయు

శకునములన్మంచిగాజూచి. సంతసించు।జానకియిటుండ నటకు లక్ష్మణుడు
వచ్చి॥

సీ॥ పిరుమలమీారి యుపేక్షింపబడునెరి కొనలందు ముసైపుచినుకుతోడ
సంతతబాష్పపరిచారతన్మాసిజాడలు వడి నాను చెక్కిలులతోడ
అన్నపానసుఖంబులంటక కళదప్పి మిక్కిలి చిక్కినమేనుతోడ
నలుదట్లగాటుకపులుగులబెర్లింపదొడరిన బెమరుకందోయితోడ

స్నానమయి నారచీరెను సగముగట్టి
మిగిలినసగంబు కొకపాదమీఁదనార
వైచి నిలుచున్న సీతనుజూచి కొంత
వడికి రామానుజుడు పోల్చిపలికెనిట్లు

సేనావతి — చతురశ్రజాతి త్రిపుట

ప॥ దా ప మ గా రి స – నీ సా రి గ మా । పా ద ని సా నీ-దా మ
ప గ మ్మా ॥దా॥

రాముడునీకను–పారిజాతసుకశీఘ్రముక్కననిన్ను–నమ్మెక్కెనవమ్మా ॥రా॥

అ॥ పా మ పా దా మ–పా ద నీ స రి స|రీ గా మ గ రీ–స ని దా ప
మ పా ॥దా॥

భూమిజాననున్న – బోల్చులక్ష్మణుడ!నామోమునుఖో!నరుదెంచుము
శ్రీ ॥రా॥

మ॥ మా ప ద నీ స రి గ రి సా గ రి నీ–స గ రి గా మ పా మ గా
రి గ మ పా

పామరనిండ యినకులంబునకున్–వదిలెను నిన్నినాళ్ళకీను కరుణన్

ధా ప మ పా ద నీ స ని గా రి–సా ని ధ ప మ గా రీ సా రీ గ
మ ॥దా॥

వేమునునోముపంటె నీగన్న-సిల్లలెచటనున్నాదో తెల్పుము ॥రా॥

గీ॥ అనుచు దారసిల్లు నాలక్ష్మణునిఁబోల్చి
పొలతి మనస్సంతంబుమోదఖేద
ములు మనంబునందుముప్పిరిగొన గొంత
వడికి నతసితోడ బలికెనిట్లు

దివ్యమణి — రూపకము

ప॥ దా ప మ గ రి సా నీ స రి–గా మా ప మా ద పా ॥దా॥

రాము కరుణ యిన్నాళ్ళకు–నామీఁదవచ్చెనా ॥రా॥

అ॥ మా ప దా ప మా గ రి సా - నీ స రీ గ మా ప మా ॥దా॥
కామకోటి సుందరు నా-కాంతునింక జూతునా ॥రా॥
చ॥ దా ప మ గా రి సా రి ని స - గా రి స నీ ద నీ
పామరలోకమాను నప-వాదయుడంగెనా
సా రీ గ మా ప మా గా - దా ప మ ప ద నీ రి నీ ॥దా॥
నామంచితండ్రి నాకీ-నాటికి శని మూడెనా ॥రా॥

1. ప మ గ రి సా నీ దా ని స - ని స రీ గ రి సా రి గా
పతినెయు నాచెల్లెండ్రు మ-రదులందరు సేమమా
ద ప మ ప మ గ రి స నీ స రి - గ రి స ని స రి గ మ గా
సదయుడ మనపురమందలి - జనముల్లెల్ల సుఖులా
మ ప ద ప దా నీ స ని దా-పా మ గ రీ స నీ స రి గ
పదపడివాల్మీకియునా-బాలుర యోధ్యకేచనిరి
ధ ప మా గా రి స నీ స రి-గా మా ప మ గా రి స రి ని ॥దా॥
పవమానవేగమెనాథుని-పాదంబుల ముద్దిడవలె ॥రా॥

గీ. అప్పుడు మునిపల్లెలో నున్న యతివలెల్ల
మిగుల సమ్మతమంది సౌమిత్రిచేత
సకలవృత్తాంతము నెరింగిన జనకజాత
కనిరి భయభక్తులిన్మిరియతిపుదమున

జ్యోతిస్వరూపిణి—రూపకము

ప॥ దా నీ సా నీ ద ప మా-ప ద ని స రీ స ని ధ నీ ప ॥దా॥
అమ్మా మన్నించుము ని-న్నలతిగజూచితిమింతొల్లి
అ॥ మా ప మా గా రీ స ని దా-నీ సా ని రి స ని ద ని ద ప ॥దా॥
ఇమ్ముగ శ్రీరామునకీ విల్లాలవనుచు దెలియక ॥య॥
చ॥ పా మా ప ధ నీ సా రి స-రీ గ మా ప ధా ప మ గా రి స ని ధ
ని స ని ధా ప మ-గ మ ప ధా ప మ గా రీ ని ॥దా॥
ముమ్మాటికిని-బోలిన-ముగ్గులూరుపుణ్యసతికి । నెమ్మనమున స్మరి
యించిన-నిఖిలపాపములుంబోము ॥స॥

1. పా మ గా మ పా ధా ని-సా ని దా ని స రి ద ని ద ని
ఏమిపాపమో కానీ - యింతదానవని యెఱుగక॥
దా ప మా గ రి స ని దా-నీ సా రీ గా ప ద మా
యేను నిన్నుజుల్కనగా - నిన్నాళ్లుంజూచితిమా
గా రి స ని ధా ని సా ని ద - పా మ గా మ ప ధ ని సా ని|రి స
ని రి సా ని ధా ని ప - దా మ గ మ ప ధ నీ స ని ధ ని ప ధా॥
సీమగనింతోడహాయిగ - నీప్రశాశ్వతముగనుండుము|మామకీన మాకు
నీవలె-నత్తమామసఖియికెట్టు దొరుకునె ॥య॥

సీ॥ శాబాసురామునిసతివటే నీవని - మంద్రిదీవించెయుపవిదొకతె
నెచ్చెలీసన్నిక నేనెప్డు జూతునోయని కంటనీరిడెనతివయొకతె
సికదువ్వముడివేసి చీరగట్టంబెట్టి పసపుకుంకుమకానుకనొసగెనొకతె
చెలియరో యీజంతికెకుశలవులకుబెట్టుమీయనియొసగెనొకతె
యిట్టులత్యంతమోదంబు లెసగవిశాల
జాలకుండిన యమ్మావిశుభూలకెల్ల
తనకు సౌమిత్రి దెచ్చిన ఘనవిభూష
ణంబులంబంచియిచ్చె సీతమ్మ తానియొ

కాంతామణి — త్రిశ్రగతి

ప॥ పా మ గా రి సా ని స రి గ-దా నీ సా నీ ద ప ధ మ ॥పా॥
అమ్మలారవందనమిదె యూహాబమ్మెల్ల విశతు ॥వ॥

అ॥ సా ని ధ పా మా గ రి గ మ దా మ గా రీ స నీ స రి ॥పా॥
సమ్మతినాపిల్లలను - జాలప్రేమించి పెంచిన ॥య॥

చ॥ దా ప మ పా ధ ని స రీ స-రి గ మ ప మ గ దా మ గా రి
సా ని స రీ గా మ ప మా-ప ద ని సా ని దా ప మ గ మ ॥పా॥
నన్నింపి రాపుసుతుబోసి నిరతము పరిచర. చేసి|యమ్మగరక్షించిరిపిగా
-ఋణముమునాకుసీమనారము ॥య॥

1. సా ని దా ప మ గా రి స ని-స రి. గ మా ప దా మ గా రి
అట్టికష్టసముద్రమున - నడిగి   నన్ను దేల్చి
సా రి ని సా రి గా మ గ రి-దా మా గ రి సా రీ నీ
పుట్టిలుకన్న నెక్కు-వగ-బోషించినమీయారితి
సా రీ గా మా ప మ గ రి-స ని రి నీ ద పా మ గ రి స
కట్టానేనెల్లమరువ-గను బ్రాణమున్నవరకు
నీ స రి గా మ ప గ మా ప-దా మ నీ ధ పా మ గ రీ గ మ ॥పా॥
మొట్టున నేటికొకసారి మిమ్ముజూడవచ్చెద నిచ్చటికి ॥క॥

క. మునిసతులయొద్ద సెలవిడు
గొనిజానకి మరదితోడ గొబ్బున రథమె
క్కెను బిదప నయోధ్యనురా
మునిగని వాల్మీకిపూజబొంది యటులనే.

నాసికాభూషణి-స క్రీ. ఈగతి.

ప॥ సా ని ద ని స నీ ద ప ద ని దా ప మా గ-రీ సా ని రీ స ని ధ
ప మా గ మ ప ధ ని ॥సా॥
రామసుగుణధామ యినకులాబ్ధిసోమ - యీముద్దుపిల్ల లెవరోనీకు
దెలియున॥రా॥

అ॥ సా రి గ మా ప దా ని సా ని ధ ప మా గ-మ ప ధా ని పా ద
నీ ద ప మ గ రీ స ని ॥సా॥
వేమరువీర్లు నీచరిత్రజవులూర-వినిపింపబ్రేమబొంది వినుచుంటివి ॥రా॥

చ॥ రీ గ మ గా రి స।ని ద నీ స ని ధ ప।మ పా ధ నీ స ని।రీ స ని రి
ని । దా మ ప మా
శ్యామలశ్రీగనము భుజసౌష్ఠవముపలు చాలునీపుత్రులు గరములు। ముం
గురులు

గా మ ప దా ని రీ స ని దా ప మ గా రీ స ని సా రీ గా మా
పా ధా ని రి ॥సా॥
వేమాటలేలసిగ్గ-వలపిల్లలునీయచ్చుగనున్నానో లేదోచూడుము ॥రా॥

1. ప మ గ మ ప దా ని స ని దా రీ స ని రి స- ని స నీ ద ప మ
గా మ పా ద ని స రి స ని
కనుగవలకీ కెవరిగో పోల్చుకొనుము- ఘనసాధ్వియగుసీతనేలవిడిచితివి
ద ని ప దా ప మా గ మ పా ద ని రి స ని-గ రి సా ని ధ ని స
రీ స ని దా ని ధ ప మ
జనపతినిజంబుగ వీకునీ మంతుడు-సహజాస్త్రివిభవులన్నిటనిమసములు

చ॥ ప ద ని స రీ గా మ గ రీ సా ని దా నీ ధ ప మ-గా రి గ మ ప
దా ని సా ని రి ని
కనుగొనుమా వీరలనీజన్మసాఫల్యముగనం-కతలను జేసెదముద్ధతుడను
స రి గ మ పా దా ని స రీ స ని దా పా మ గ రి స నీ స రి స ని
ద పా మ ప ద నీ ॥సా॥
జనకజనీకై పలవించుచు నా మూర్తిమయునున్నది తిరిగియేలుకొను
మా ॥రా॥

గీ॥ భళిరమీవంటిపుణ్యాదంపతులుకష్టములుచెంది యున్నార్లుదుర్విధివశముచేత
గానియిప్పుడు సంతోషకాలమయ్యె నాలుగబ్ధులతో నీప్రహాయునుండు

క॥ అనవినిగొబ్బునగుశలవులను గౌగిట జేర్చి మన్నుల గొనిరాముం
డనుపమసంతోషాంబుధిమునింగిమునితోడ గేగె మోక్షియుటులనెప్

శారదాభరణము - సకేణాగతి

ప॥ స మ గ మ ప ద నీ సా రీ నీ ధ ప మా-రీ స మ గ మ ప ని ద
ని సా రి సా ని ధ ని ॥స॥
అనుపమకరుణాంభోధీ నేనినుగొని-యాడగలనె యెనకుముద్ధరించితివి ॥అ॥

అ॥ స ని ధ పా మ రీ స ని స మ గ మ ప దా ని - స నీరీ స ని రి ని
నా ని ధ ని సా ని ॥స॥
మునివరుండదుర్విధిహతుడనగునన్ను-బున ర్జనితు జేసెనీ యమృతదృష్టి

మి॥ రి స నీ స ని దా ని ధ ప మ రీ స మ గ మ ప ధ ని దా ప మా
పా ద నీ సా ని సా
జనులందరు సీతపరమ సాధ్వియనుచు మరలనాపిలిచ్చెంది నన్నేలుకో
ని స రీ స నీ ద ప మ రి స నీ స మా గా మ ప ద నీ దా ప మ
పా ధ ని సా ని ం ॥సా॥
మునివీంద్రుడు నాతనయులనిపోల్చి కాబోలు నను గ్రాహించెంది రిదంతయు
నీకృప ॥స॥

గీ. అంతె లక్ష్మణునితో సీత యరుగుదెంచి
యఖిల పౌరసభాముఖ్యనుంను సమ ను
మెరిగివచ్చిన ఋషులు నుతింప గుశ ల
వులను ముద్దాడు విభుగని తెలచెనిట్లు

గాంగేయభూషణి — రూపకము

ప॥ స ని ధ పా మ గా మ ప మ గ - రి స ని సా రి గా మ దా ప ॥స॥
సుదినమయ్యె నేడు విభుని - సుతుల జూడగల్గె ॥సు॥

అ॥ మ గ మ ప దా నీ స రీ స - రి నీ ధ ప మ గ రి నా ని ॥స॥
పవపడి యున్నాళ్ళకా స-ఫలించె జన్మము దరించె

మి॥ ద ప మ గ రీ సా రి గా మ - ప ద నీ స ని దా పా మ గ
ముదమున నే గొల్చు వేలు-పులు సత్యముగాపాడిరి
రి స రీ స ని స రి గ మా ప - దా ని స నీ ద ప మా గ రి
కద నాకిక కొరత లేదు - కాంతునిగూడి సుఖించెద ॥సు॥

సీ. అపుడు సీతనుజూచి హాహాపతివ్రతా భూషణమాయని మ్రొక్కువారు
అతిసుకుమారాంగివమ్మ ఘోరాటవినేట్లుంటివంచు శోకించువారు

నీయంతమంచివానికి నిందగల్గించనేటికి యనినిందించిట్టివారు
నీధరణి యున్నచో నీసుతా ప్రేతుకుడు ... దీవించువారు
ఇట్టుసమ్మోదంబు తెనపి సౌగంధి ... నింతినాథు
సంప్రీకను జేసి రాముని యంకతలమున నిగి యెమర్వ్యమ్ములు ... నగి
యిటులనె॥

చిత్రాంబరి — చతురశ్రగతి

ప॥ దా ప మా గ రీ సా ని స రి గ రి-గ మ ప ద నీ గి సని ద ప॥దా॥
అన్నలార మీ కన్నులకు జేసిన-యపరాధ ... తెలిసెరా ॥య॥

అ॥ గా మ గా రి సా సి స రి గ మ ప- గా ప ద నిపగారిసానిరిసీ దా॥
చెన్నుమీర మీరగన్న ... జగ-ద్ద్... నా ప్రాణనాథుం ॥చె॥

చ॥ గా రి గ మా పా మ గా రి సా ని-స రి గ మ ప దా ని నాపద
ని స ని ద॥
ఎన్నక ఘోరాపవాదమాడి-యిట్లు ... జనములకు
పా ద ప మా గా మా పా ని స సి-రి స గా రి పా మ ద ప మ
గా గ ని ॥దా॥
బన్నగము ... ॥య॥

గీ॥ అపుడు శ్రీరాముఁడఖిలజనాళిమిగుల
సన్నుతింపఁగ జానకీ సన్నుతమున
తనదు వామాంకమున జేర్చి తనయులరఁ
బలికెనిటు మేఘగంభీర భాషణముల

తానరూపి — చతురశ్రగతి

ప॥ గా మా ప మ గ మ పా దా సీ స ని-సా గ రి సా ని ద-నీ స సి
దా ప మ ॥గా॥
ప్రాణేశ్వరి మన-పైని నాళ్ళకు-దాసనుకూలతే-డైన ... ॥ప్రా

అ॥ పా మ గా మ గ రి – సా ౖ ని స రి గ మ-పా ః నిస నిద – రి స ని
ద ప మ గ మ ।గా॥

కానిందెమును గల్గిన క్షత్రమున – నేను నీసుగుణ – మెరిగియు విడచితి ॥ప్రా॥

చ॥ గా రి స నీ స రి గా మ పా ధ నీ ద–పా మ దా ప సా ని రీ సా రి ని స॥
మానుగ నీవనలము జొచ్చినీదు–మంచి మాకు నాడు కన్పచినటు
నీ స రి గ రీ స నీ ద పా మ గా–మ ప ధాప మ గా రీ స నీ స రీ॥గ॥
వానగురిపించి నీపతిత్వనిరా–పరిగకిప్పుడు స్పష్టంబు సేయుమా ॥ప్రా॥

గీ అప్పుడు రామాజ్ఞ చొప్పున నవనిజాత
నాణెముగ పైటకొంగున నడుముగట్టి
నిలువబడిన ఫాలమందు చేతులు మొగిచ్చి
స్పష్టముగ సభను జూచి శపథము పలికె—

మానవతి—త్రిపుట

ప॥ గ మ ప ద ని సా నీ దా ప మ–గా రి స ని స రి గ మ పా మా
పరమ బుష్యులారా రాజప–భాసములగు సుజనులారా॥
ప మ ప దా ని స రీ గ మా గా–మా ప ధ ని రి స ని ధ ప మ గ రి।గ॥

వరసతీత్వ నిరూఢిగనై నే–బల్కు–శపథము సరిగ వినుడీ ॥ప॥
అ॥ ధ ప మ గా రీ సా ని సా రి–స ని ధ నీ ధ ప మ ప ధ నీ సా
నిరతము శ్రీరాము పాద–సరసిజంబులు మరువనేనిన్
రి గ మ పా గా నీ ద ప–మ గ రి సా ని రి సా ని సా రీ
మరియు నేరామాజ్ఞ దప్పక–ధరణిలో జరియింతునేనిన్

చ॥ గ మ ప మ ప ద ని సా ని దా ప–దా ని స రీ స ని సరి గా రి
సురుచిరముగ నే సాధ్వినైన–చో నిప్పుడొక్క గడియలోన
స ని స దా ని ప ద ని సా ని దా–రి ని దా ప మా గ రీ సా ని
స గా మ ।గ॥

గరుదృపీర బ్రతుకుపాటుగా–గ్రిపించుగాత బజాన్యాయమువాన ॥బ॥

వ॥ అంత నేకీన తెల్లపిండివిసింజలవలెం-బూచిన రెల్లుభంగి నెంత
నైచిన శ్రీరాభ్రిపట్టుపట్టంబుల బాగున-బాలుగువన్నెలకదుపుల మాడ్కిను
రగలుస్తుచు కడలికరటంబుల కరణి-బారలు రేగుశ్వేతాభ్రకంబుటచ్చుల
పోల్కి-గరతరంబులుగ హెచ్చుతగ్గులస్కరించు కెరటపు వారిదపర్వత శిఖరం
బుల చూడ్పున-నెల్ల వేసినగిమోన్నస్సంతంపులమేని బాజుల పొలపున - నలు
దిక్కు లనుండిసిగుణంబయ్యు సారాయణుతీరుగ శ్యామలంబుగగన్పడు
మింటికొప్పుగ కెగబ్రాంధవళ మేఘపుంజంబులు లేబచ్చికబీళ్ల తెన్నున-
దేనెపట్టుల సొబగున - నీలపితానంబు నీలిచేలసొబగున ససంటితోటల
తెరగున - కాటుక బొమనట్లుగాన్పుచు దళముగ నేకంబై చవల్లి
చీకటులగప్పు సర్వపాణుల తాపంబులగా నానుమ్మురంబుగ నీటిగాలి
నెగజల్లుచు-జూన్పులు మిగుమిట్లు గొల్పు మెరపుల నెంబడిం పవులు చెవుడు
వరచు నురుములతోడ నీ నేల గగ్గనితో గొనగబడబడమని ముదిలు
బెద్దదెల్లెపె జల్లుచటులు వదచిన్నల వ్యాసక-భూభృత్తులకు వెంకిత్రిగులు
విగిలించిన తీయంధారలగట్టి యలుపిషశబ్దంబులు నోర్చు మొగిసాతారంబు
తిపుర్వనట్లు వానసాని వేసకం గెలిచి వెల్లకీయము జయపతాక నెన్నున
జానకీ పాతివ్రత్యమహిమంబు ముల్లోకంబులకుం జెలువు శాసనపత్రిక
మాడ్కి- నింగ్రీ ఋవలపెంచిన

సీ. పల్లగునుండక నాగబ్రీవత్త్రిణ చెప్పిన శేష్యముజూసజనువిశేషణాము భంగి
సడవికాదిన్చుల్లాదేశమైకోంపనరస మాగమును యొటగాపులకును
అక్రుప్రీపత్నీ మనుమల్లుఅన్యోన్యసుత ము కేస్సిగాల్ప లేకను యొ
కమనస్థానప్రయోగంబులం దప్పని మూత్మనేందముట్లుగ తెగస్ప
వతీ సాక్షాగ్రామావాక్యమునలె గోకిరప్రయోగంబు లేకయుండె
బల్లపెబహు హిందసపటలమగు ముద్రబలి వ్యాకరణమునలెవాని వెలసె

ద్వి॥ అంతట సీతామహాసాధ్వి సుగుణ
సంతోషమున నెల్లజనములు పొగడ
2 రామానుమతిబొంద పాతివ్రత్యము
నామోదమున నయోధ్యాపురంబునకు

3. నై దేహితనయులై ప్రభువులని
నాదరంబున బల్కె జనులెల్లసిల్ల
4. చెలగి మానులకడ సెలవునుబొంది
బలుసభ చాలించి బాంధవకోటి
5. సంతసంబందగ జానకీరాము
లంతనన్యోన్య సౌఖ్యము బొందిరటుల
6. జానకీరాముల సచ్చరిత్రంబు
మానుగ నెందరో మాన్యులు తొల్లి
7. నిరుపమానకవిత్వ నిపుణతతోడ
విరచించి రైసను విపులభవార్తి
8. దరియింపగోరి యిద్దాని జేసితిని
ధరనునారాయణదాసుండ నేను

క. కరుణాకర రాక్షసభీకర సీతారామపాదకంజ మధుకరా
చిరజీవయచల భావా।గురు నీకృతి సెప్పనైతి చుకొనుము హనుమా.

తోటకము.

సర్వవిద్యానిధీనిత్యవాక్యవ్రతా । రక్షితారాతి మేఘప్రచండానిలా
పూర్వరుద్రాంశసంభూత తేజోమయా।సర్వరక్షాత్మజాభావిపద్మాసనా.

రూపవతి — మిశ్రగతి

ప। దా ప మా గ రీ స నీ స ని స రి గా మ–పా మ గా రి సా ని దా
ప దా మా ॥దా॥

ఆంజనేయభంజితాసురసముదాయ–మంగళంబునీకుమంగళంబో॥యా॥

అ. పా స ని సా ని ధా–మ గ రి ని పా రీ ని ॥దా॥
మంజులగానసం-ప్రముదితత్రైలోక్య ॥మ॥

మి॥ ధా ప మ గా రి సా రిస రీ గ - మా ప సా ని ధ నీ స ని సా ప
పింజరవర్ణ భాసుర దేహా – భీతభూత పిశాచసమూహా
సా ని ద నీ స నీ ద నీ ద ప – మా గ దా ప మ గా రీ గ మ ప॥ దా॥
రంజిత సర్వదేవతాచయ – రామనామ జపానందమయ ॥మం॥

—:o—

శ్రీ ఆదిభట్ట నారాయణదాసుగారి హరికథలు

"శిశుర్వేత్తి పశుర్వేత్తి వేత్తి గానరసం ఫణిః" అని సంగీతము విశ్వమోహనజనకమని యార్యులు నిర్వహించియున్నారు భగవంతుడు గానలోలుడు శాస్త్రోక్తమగు మృదుమధుర గానమునందు భగవానుడంతర్యామియై లయమగుచున్నాడు. వాని యెట్టయెదుట భగవంతుని గానభక్తిపాశములచే బంధించి తాండవింపజేయ గలిగిన సంగీతమును రచింపగల సామర్థ్య మెట్టికవికి గలుగును అది యందరకును సులభసాధ్యమా? కల్ల-అట్టి సమర్థతావిశేషము పూర్వజన్మ సంస్కారము వనే కవికి లభ్యమగును. మన ఆంధ్రదేశమునందట్టి యపూర్వశక్తి సమన్వితు డొక్కడుమాత్రమేకలడు. విజయనగర సంగీత కళాశాల ప్రిన్సిపలును అష్టభాషాప్రవీణుడును అష్టభాషాకవియు - వీణ మృదంగము, లయయందు, గాత్రగానమునందు సర్వసమర్థతగల్గిన విజయనగరవాస్తవ్యులగు సువర్ణఘంటాకంకణ హస్తులగు శ్రీమదజ్జాడాదిభట్ట నారాయణదాసుగారు - వీరకవితాధారభగవంతుని హృదయమును ద్రవింపజేయుగల మృదపదలాలిత్యముగల మకరంద దారా సమానమై యుండును. ఆంధ్రభాషయందు సుత్కృష్టసమర్థత గలిగినవారు. ఇట్టికవి వ్రాసిన భగత్సంకీర్తనములయందు భగవంతుడు లయాభూతుడగునను టాశ్చర్యమేమి? ఇంతవరకును ఆంధ్రభాషయం దిట్టి హరికథలు పుట్టియుండలేదు. ఈ గ్రంధములు లభింపక చిరకాలమునుండియు పాఠకులు శ్రమపడియుండుటచేత వారి శ్రమలను వాపదలచి, గ్రంధకర్తగారికి 19[illegible]0 రూప్యములను బహుమానముగ నొసంగి సర్వహక్కులను గైకొని వారి ఛాయాపటముతో గూడ ముద్రించియున్నాము. ఇవి యెనిమిదియు గలసిన క్యాలికో బైండు. [వెల రు 6—0—0

1 జానకీశపధము	1-0-0	5 అంబరీషచరిత్రము	0-8-0
రుక్మిణీ కళ్యాణము	0-12-0	6 భీష్మచరిత్రము	0-8-0
3 మార్కండేయచరిత్ర	0-12-0	7 గజేంద్రమోక్షము	0-8-0
4 హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానం	0-12-0	8 ప్రహ్లాదచరిత్రము	0-8-0

వలయువారు:—సరస్వతీ బుక్ డిపో, విజయవాడ.